

T.C
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YETİŞKİNLERDE BAĞLANMA BİÇİMLERİNİN,
AİLE AİDİYETİ VE YAŞAM BECERİLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
HÜLYA GÜMÜŞTEPE

İSTANBUL 2023

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI ANA BİLİM DALI

**YETİŞKİNLERDE BAĞLANMA BİÇİMLERİNİN,
AİLE AİDİYETİ VE YAŞAM BECERİLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
HÜLYA GÜMÜŞTEPE

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. BÜLENT ÖNGÖREN

İSTANBUL 2023

BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

.../.../...

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU

Program Adı:	Aile Danışmanlığı
Öğrencinin Adı Soyadı	Hülya Gümüštepe
Tezin Adı	Yetişkinlerde bağlanma biçimlerinin, aile aidiyeti ve yaşam becerilerine etkilerinin incelenmesi.
Tez Savunma Tarihi	26.09.2023

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Doç. Dr. Yücel Batu SALMAN
Enstitü Müdürü

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

	Ünvanı, Adı Soyadı	Kurumu	İmza
Tez Danışmanı:	Doç. Dr. Bülent Öngören	Muğla Sıtkı Koçman Üniv.	
2. Üye (Kurum İçi):	Dr. Öğr. Üyesi Seda Gökçe Turan	Bahçeşehir Üniv.	
3. Üye (Kurum Dışı):	Prof. Dr. İshak Aydemir	Sağlık Bilimleri Üniv.	

Bu tezdeki tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak elde edildiğini ve sunulduğunu; ayrıca bu kuralların ve ilkelerin gerektirdiği şekilde, bu çalışmadan kaynaklanmayan bütün atıfları yaptığımı beyan ederim.

Ad, Soyad: Hülya GÜMÜŞTEPE

İmza:

ÖZET

YETİŞKİNLERDE BAĞLANMA BİÇİMLERİNİN, AİLE AİDİYETİ VE YAŞAM BECERİLERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Hülya GÜMÜŞTEPE

Aile Danışmanlığı Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Öğr. Üyesi Bülent ÖNGÖREN

Eylül 2023, 75 sayfa

Bağlanma son yıllarda en çok üzerine konuşulan ve yazılan bir konu olmuştur. Bağlanma stillerinin kişilerin tüm yaşantısına ve sosyal ilişkilerine etkisi en çok merak edilen durumların başında yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı bağlanma stillerinin aile aidiyeti ve yaşam becerilerine etkilerini incelemektir. Çalışma İstanbul ili Başakşehir ilçesinde 315 yetişkin bireyle online platform üzerinden cevaplamaları istenen verilerle yürütülmüştür. Bağlanma stillerini belirlemek için YİYE – II. Kendilik ve aileye aidiyetlik durumunu ölçmek için, —Aile Aidiyeti Ölçeği(AAÖ). Yaşam becerilerini değerlendirmek için Yaşam Becerileri Ölçeği(YBÖ).Kullanılmıştır. Nicel yöntem ve İlişkisel tarama deseni ile yapılan çalışma sonunda veriler SPSS yöntemi ile işlenerek analiz edildi ve bulgular değerlendirildi. Araştırma bulguları; Cinsiyet değişkenine göre YİYE-II ölçeği alt maddeleri Kaçınmacı ve Kaygılı Bağlanma boyut puanları açısından farklılık göstermemiştir. AAÖ. Puan ortalamalarının değiştiği görülmüş, erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla aile aidiyeti ve kendilik aidiyeti daha yüksek bulunmuştur. YBÖ puan ortalamalarının Stres ve Duygularla Başa Çıkma alt boyut puanları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte olup erkeklerin lehine yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca, yaş değişkenine göre aile aidiyeti ve kendilik aidiyetinde 18-25 yaş grubunda değişiklikler tespit edilmiştir. Medeni halde bekâr katılımcıların kaçınmacı bağlanma puanlarının evli katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Diğer değişkenler (örneğin, öğrenim durumu, anne sütü alma durumu) bağlanma stilleri üzerinde anlamlı bir etki göstermemiştir. Korelasyon analizi, kaygılı kaçınan bağlanmanın artmasıyla kendine ve aileye aidiyet oranında azalma olduğunu ve yaşam beceri puanlarının azaldığını göstermiştir. Çalışmanın toplam varyansın belirli alt boyutları için %20 ila %27 arasında bir açıklama yaptığı bulunmuştur. Bu

Çalışmanın, bağlanma konusundaki anlayışımıza katkı sağlaması ve yeni araştırma alanlarına yol açması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bağlanma Biçimleri, Aile Aidiyeti, Yaşam Becerileri, Yetişkin

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE EFFECTS OF ATTACHMENT STYLES ON FAMILY BELONGINGNESS AND LIFE SKILLS IN ADULTS

Hülya GÜMÜŞTEPE

Master's Program in Family Counseling

Thesis Advisor: Dr. Bülent ÖNGÖREN

September 2023,75 pages

Attachment has been a widely discussed and written about topic in recent years. The impact of attachment styles on individuals' overall lives and social relationships is one of the most curious subjects. The aim of this study is to examine the effects of attachment styles on family belongingness and life skills. The study was conducted using data obtained from 315 adult individuals in Başakşehir district of Istanbul province through an online platform. The data collected were processed and analyzed using the SPSS method after determining the attachment styles with the YIYE-II scale, measuring self and family belongingness with the "Family Belongingness Scale" (AAÖ), and evaluating life skills with the "Life Skills Scale" (YBÖ). The study was carried out using quantitative method and correlational survey design, and the findings were evaluated. The research findings indicate that there is no difference in terms of Avoidant and Anxious Attachment dimension scores in the YIYE-II scale sub-items according to gender. However, the averages of AAÖ scores were found to be different, with male participants having higher levels of family belongingness and self belongingness compared to female participants. The coping with stress and emotions subscale scores of the YBÖ scores vary according to gender and were found to be higher in favor of men. Additionally, changes in family belonging and self-belonging were detected in the 18-25 age group according to the age variable. It was observed that the avoidant attachment scores of single participants in marital status were higher than married participants. Other variables (e.g., educational background, breastfeeding status) did not show a significant effect on attachment styles. Correlation analysis showed that as anxious-avoidant attachment increased, there was a decrease in self- and family belonging and life skill scores decreased. It was found that the study explained between 20% and 27% of the total variance for

certain subdimensions. This study is expected to contribute to our understanding of attachment and lead to new areas of research.

Keywords: Attachment Styles, Family Belongingness, Life Skills, Adults

Annem, Babam, Eşim, Çocuklarım ve Kardeşlerime....

TEŞEKKÜR

Hayatımın ikinci baharın da ikinci yüksek lisans çalışmam baştan beri beni çok heyecanlandırmıştır. Tez yazım aşamalarında bana yardımcı olan danışmanım sayın Doç. Dr. Bülent Öngören'e, tezime önerileri ile katkı sağlayan sayın hocalarım Prof. DR. İshak Aydemir ve Dr. Öğr. Üyesi Seda Gökçe Turan'a, araştırmanın tüm safhalarında zorlandığım yerlerde beni yüreklendiren sevgili arkadaşlarım Ülkü Bozkurt Fethiye Başbekleyen ve Berfin Yıldız'a bana her zaman güvenen başarılarımın parçası olan sevgili eşim Mehmet Emin Gümüştepe ve canım oğullarım Kemal Enes ve Muhammed Emin'e ve dualarını hep yanımda hissettiğim sevgili annem, babam ve kardeşlerime teşekkürlerimi ve sonsuz sevgilerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN	iii
ÖZET	iv
TEŞEKKÜR.....	ix
TABLolar LİSTESİ	xiv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvi
GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	2
1.2. ÇALIŞMANIN AMACI	3
1.3. ARAŞTIRMANIN SORULARI- HİPOTEZLERİ	3
1.3.1. Araştırmanın Hipotezleri	4
1.4. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ	6
1.5. TANIMLAR	7
2.1.1. Bağlanma Kuramı	8
2.1.1. Çocuklukta Bağlanma.....	9
2.1.1.1. Güvenli Bağlanma	9
2.1.1.2. Kaygılı Bağlanma	10
2.1.1.3. Kaçınan Bağlanma	10
2.2 YETİŞKİNLİKTE BAĞLANMA.....	10
2.2.1. Güvenli Bağlanma	11
2.2.2. Kayıtsız Bağlanma	11
2.2.3. Saplantılı Bağlanma	11
2.2.4. Korkulu Bağlanma.....	12
2.3. AİLE.....	12
2.3.1. Aidiyet	13
2.3.2. Aile Aidiyeti	14
2.4. YAŞAM BECERİLERİ.....	15
2.4.1. Karar Verme ve problem çözebilme	16
2.4.2. Yaratıcı Ve Eleştirel Düşünme	16
2.4.3. İletişim Ve Kişiler Arası İletişim	16
2.4.4. Öz Farkındalık Ve Empati.....	16
2.4.5. Stresle Ve Duygularla Başa Çıkma	17

2.5. AİLE DANIŞMANLIĞI VE BAĞLANMA	17
2.6. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	18
BÖLÜM 3.....	23
GEREÇ VE YÖNTEMLER.....	23
ARAŞTIRMA MODELİ.....	23
3.1. EVREN VE KATILIMCILAR	23
3.2. VERİLERİN TOPLANMASI	23
3.2.1 Veri Toplama Araçları.....	23
3.2.1.1. Demografik Bilgi Formu.....	24
3.2.1.2 Aile Aidiyeti Ölçeği (AAÖ) 2015	24
3.2.1.3. Yaşam Becerileri Ölçeği Bolat ve Balaman (2017)	25
3.2.1.4. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Sümer (2006).....	25
3.2.2. Verilerin Analiz İşlemleri.....	25
3.2.3 Geçerlik ve Güvenirlik.....	26
3.3. ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ.....	27
3.4. SINIRLAMALAR	28
BÖLÜM 4.....	29
BULGULAR.....	29
4.1. BETİMLEYİCİ VERİLERİN ANALİZİ.....	29
4.2. YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ-II, AİLE AİDİYETİ ÖLÇEĞİ VE YAŞAM BECERİLERİ ÖLÇEĞİ ALT BOYUTLARI İLE DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE İLİŞKİN ANALİZLER.....	32
4.2.1. Cinsiyet	32
4.2.2. Yaş	33
4.2.3. Medeni Durum.....	35
4.2.4. Öğrenim Durumu.....	36
4.2.5. Meslek.....	37
4.2.6. Ailedeki Çocuk Sayısı	38
4.2.7. Doğum sırası.....	40
4.2.8. Baba Mesleği	41
4.2.9. Anne ve Baba Öğrenim Düzeyleri.....	42
4.2.10. Aile Geliri	45

4.2.11. Anne Sütü Alma Süresi	46
4.3. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyutları Arasındaki İlişkililik Analiz Sonuçları	47
4.4. AİLE AİDİYETİ İLE YAŞAM BECERİLERİ ÖLÇEKLERİNİN YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ-II ALT BOYUTLARINI YORDAMA GÜCÜNE İLİŞKİN REGRESYON ANALİZİ SONUÇLARI	49
4.4.1. Kaçınmacı Bağlanma	49
4.4.2. Kaygılı Bağlanma	50
HİPOTEZLERİN TEST EDİLMESİ	51
BÖLÜM 5	51
TARTIŞMA SONUÇ ÖNERİLER.....	51
5.1. ARAŞTIRMA BULGULARININ TARTIŞILMASI	54
5.2.SONUÇ	61
5.3.ÖNERİLER.....	63
KAYNAKÇA.....	66
EKLER.....	76
BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU.....	77
ÖLÇEK İZİN BELGELERİ.....	77
1- YIYE-II.....	78
2- AİLE AİDİYET ÖLÇEK İZNİ.....	79
3- YAŞAM BECERİLERİ ÖLÇEK İZNİ	80
EK-3- KİŞİSEL BİLGİ FORMU	81
YIYE - II ÖLÇEĞİ	83
AİDİYET ÖLÇEĞİ.....	88
YAŞAM BECERİLERİ ÖLÇEĞİ.....	89
ETİK KURUL ONAYI.....	92
İNTİHAL RAPORU	93

TABLÖLAR LİSTESİ

TABLÖLAR

Tablo 1.....	29
Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri (N =300)	
.....	29
Tablo 2.....	32
YIYE -II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Y.B.Ö.alt boyutları için betimleyici istatistik değerleri (N = 300)	32
Tablo 3.....	32
Katılımcıların YIYE-II, A.A.Ö. Y.B.Ö.alt boyut puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin Bağımsız Gruplar t-testi sonuçları (N =300)	32
Tablo 4.....	34
Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Y.B.Ö. alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N =300)	34
Tablo 5.....	35
Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Y.B.Ö.alt boyut puanlarının medeni duruma göre karşılaştırılmasına ilişkin Bağımsız Gruplar t-testi sonuçları (N =300)	
.....	35
Tablo 6.....	36
Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının öğrenim durumu gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N =300).....	36
Tablo 7.....	37
Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının meslek gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N =276).....	37
Tablo 8.....	39
Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının ailedeki çocuk sayısı gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N = 300)	39
Tablo 9.....	40

<i>Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının ailedeki çocuk sayısı gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N = 300)</i>	40
Tablo 10.....	41
<i>Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının baba mesleği gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N = 300)</i>	41
Tablo 11.....	43
<i>Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının anne öğrenim düzeyi gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N = 300)</i>	43
Tablo 12.....	44
<i>Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının baba öğrenim düzeyi gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N = 300)</i>	44
Tablo 13.....	45
<i>Katılımcıların YIYE-II, A.A.Ö.Y.B.Ö. alt faktör puanlarının aile geliri gruplarının karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları</i>	45
Tablo 14.....	46
<i>Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Y.B.Ö. alt boyut puanlarının anne sütü alma süresi grupların karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları</i>	46
Tablo 15.....	48
<i>Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Y.B.Ö. boyutları arasındaki korelasyon katsayıları (N = 300)</i>	48
Tablo 16.....	50
<i>YIYE-II'nin Kaçınmacı Bağlanma alt boyut puanlarını yordayan Aile Aidiyeti Ölçeği Toplam puanı ile Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarına ilişkin regresyon analizi sonuçları</i>	50
Tablo 17.....	50
<i>YIYE-II'nin Kaygılı Bağlanma alt boyut puanlarını yordayan Aile Aidiyeti Ölçeği Toplam puanı ile Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarına ilişkin regresyon analizi sonuçları</i>	50
Tablo 18.....	51
Araştırmanın hipotez sonuçları.....	51

KISALTMALAR LİSTESİ

TDK	Türk Dil Kurumu Sözlüğü
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
YİYE-II	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri
AAÖ	Aile Aidiyeti Ölçeği
YBÖ	Yaşam Becerileri Ölçeği
Min	Minimum
Max	Maksimum
Ort.	Ortalama
SS	Standart Sapma
AAÖ	Aile Aidiyeti Ölçeği
SDBÇ	Stres ve Duygular ile Başa Çıkma
EÖF	Empati Kurma ve Öz farkındalık
KVPÇ	Karar verme ve problem çözme
YED	Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri
İKAİ	İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri

Bölüm 1

Giriş

Aile; toplumun en küçük birimidir. Bireyin sevmeyi, seilmeyi öğrendiği ve hayata hazırlandığı ilk yerdir. Hayata karşı bakış açısı ve ileriki yaşantıda kurulacak ilişkilerin ilk örneklerini çocuk ailede deneyimleyerek büyür. Ailedeki iletişim şekilleri, problem çözme yöntemleri, duyguları ifade etme biçimleri gibi yaşantı becerilerini de aileyi model alarak öğrenir. Hayatı anlamlandırmaya çalışır. Bireyin ailede oluşmaya başlayan kimliğinin etkileri topluma yansiyacaktır. Kendini aileye ait hissetmek, kendi içinde de bireyi değerli kılmaktadır. Ailede kurulan bağlanma şekillerinin niteliği bu anlamda önemlidir (Yaşın, Özcan,2020).

Bağlanma daha anne karnında iken annenin bebeğini kabullenmesi ile başlayan, doğumdan hemen sonra gelişmeye devam eden anne ve bebek arasındaki derin sevgi bağıdır (Bloom,1995; Yaşın, Özcan,2020). Dünyaya gelen bebek fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarını karşılayamaz, bu ihtiyaçlarını giderebilmek için bir yetişkinin yardımına muhtaçtır. Bebek annesi ya da kendisine ilk bakım veren, ihtiyaçlarını zamanında dozunda ve yerine getiren kişiye bağlanır. Bağlandığı kişiye sevgi ve ilgi ihtiyaçlarını belirtmek için bazı davranışlarda bulunur. Bebek ihtiyaçları için ağlar, annenin gelmesini bekler, ona uzanır, tebessüm eder, kucağa alınmayı ister, kucakta anneye yapışır ve emmeyi bekler, (Karataş,2017). Annenin bebeğin bu isteklerini tam zamanında fark edebilmesi, sevgi ile karşılayabilmesi bebeğe güven verir ve bebeğin zihninde —ben değerliyim, annem ve diğerlerine güvenebilirim! şemaları oluşur. ilgi ve ihtiyaçları bakım veren tarafından geciktirilerek yeterince giderilmediğinde veya sevgisizce karşılanan bebekte stres oluşur, kendisine ve etrafındakilere karşı güvensizlik şemaları oluşturur (Grossmann, Kindler ve Zimmermann, 2008; Karataş, 2017).

Bakım verenin davranışlarından kaynaklı bebeğin zihninde bazı değişiklikler oluşur. Çocuğun zihninde oluşan bu bilişsel durumları Bowlby —*işsel çalışma modeli*” olarak adlandırmaktadır (Bowlby, 1988; Demirel, 2018). Çocuk Stresle başa çıkmak için kaçınmacı, kararsız, kaygılı tutumlar geliştirebilmekte ve bu tutumları yaşantılarına uzun süre etki edebilmektedir. Yetişkinlikte kurdukları yakın ilişkilerde

dahi bu tutumlarının etkisinde hareket ettikleri yapılan pek çok araştırmada izlenmiştir(Bowlby,1988; Main,1988; Atak;Taştan,2012; Sayar,2012; Demirel,2018).

Aidiyet duygusu, ait olma ihtiyacı, bir insanın hayatta kalması için gerekli olan beslenme, barınma, güvenli olma ihtiyacından hemen sonra gelmektedir. Bu temel ihtiyaçlarını gideremeyen birey bir sonraki aşamalara yani saygın olmak ve kendini gerçekleştirme aşamalarına geçebilmekte güçlükler yaşamakta ve ötelemektedir. (Maslow 1943; Dye, Mills ve Weatherbee, 2005; akt; Durmuş, 2020). Aidiyet duygusunun ilk öğrenildiği sevmeye ve sevilme deneyimlerinin yaşandığı ilk ortam bireyin ailesidir.

Yaşam Becerileri; kişisel işlerini organize edebilen karşılaştığı sorunlarla baş edebilecek davranış geliştirebilme becerisidir(Curtiss ve Warren). İnsan rutin hayatını yaşarken kolay veya zor bir takım becerilere sahip olmak durumundadır. Aksi takdirde günlük yaşamını idame ettirirken bile zorlanabilmektedir. Dünya sağlık örgütü yaşam becerilerini psikososyal için yeterlilik olduğunu vurgulamış ve —*Karar verme, problem çözme, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, etkili iletişim, kişiler arası iletişim, öz farkındalık, empati, duygularla baş etme, stresle baş etme*” başlıkları altında toplamıştır. Bu ana başlıklar altında bireyin düşünce ve duygu ve düşüncelerin seçme, sorumluluk alma bununla birlikte sebep sonuç ilişkisi kurabilme yeteneklerinin incelenmektedir.(DSÖ,1999; Kar 2011).

Bu bilgilerin ışığında kişilerin hayatta karşılaştıkları problemlerle baş edebilme durumları, aileye kendilerini ait hissetme ve hayatı anlamlandırma durumların bağlanma stillerine göre nasıl etkilendiği merak edilmiştir.

Bu araştırmada bağlanma stillerinin, aile aidiyetine yaşam becerilerine etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın problem durumu, amacı, önemi ve soruları aşağıdaki gibidir.

1.1 Problem Durumu

Bireyin sevmeyi, sevilmeyi öğrendiği ve hayata hazırlandığı ilk yer ailedir. Hayata karşı bakış açısı ve ileriki yaşantıda kurulacak ilişkilerin ilk örneklerini çocuk ailede deneyimleyerek büyür. Ailedeki iletişim şekilleri, problem çözme yöntemleri, duyguları ifade etme biçimleri gibi yaşantı becerilerini de aileyi model olarak

öğrenir. Hayatı anlamlandırmaya çalışır. Bireyin ailede oluşmaya başlayan kimliğinin etkileri topluma yansıyacaktır. Kendini aileye ait hissetmek, kendi içinde de bireyi değerli kılmaktadır. Ailede kurulan bağlanma şekillerinin niteliği bu anlamda önemli bir durumdur. Bireyin kendisini ailesine ait hissetmesi kendilik algısını ve ailenin bireye hissettirdikleri ise aile aidiyet algısını temsil etmektedir. Alan yazında yapılan incelemede bağlanma stillerinin yaşam becerileri ve aile aidiyeti durumunun tek başlık altında incelendiği bir araştırmanın henüz olmadığı saptanmıştır. Bu nedenle bu araştırma bulgularının alana fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada bağlanma stillerinin, aile aidiyetine yaşam becerilerine etkileri incelenecektir.

1.2 Çalışmanın amacı

Bu çalışmada aile ile kurulan bağlanma biçimlerinin aile aidiyeti ve yaşam becerilerine olan etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bağlanma biçimlerinden, kaygılı, kaçınan bağlanma durumlarının bireyin kendisini aile ait hissetme durumuna ve yaşam becerilerinin alt amaçlarında ise –duygularla ve stresle baş etme, -eleştirel ve orijinal düşünebilme, -karar verme ve problem çözüm becerisi, -iletişim ve bireyler arası iletişim, -empati ve öz farkındalık becerilerine etkisinin incelenmesi hedeflenmektedir. Bu alt başlıkların aile aidiyeti arasındaki ilişki düzeyinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca bir diğer alt amaç olarak demografik özelliklerin değişkenlerle aralarındaki istatistiksel açıdan ilişki düzeyinin incelenmesi araştırmanın esasını teşkil etmektedir

1.3 Araştırmanın soruları- hipotezleri

Bu çalışma Yetişkin Bireylerde bağlanma stillerinin aile aidiyet durumlarını ve yaşama becerilerini nasıl etkilediğini incelemek üzere yapılmıştır. Bu nedenle çalışmada aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmaktadır.

1.Yetişkinlerin bağlanma stilleri (kaçınan ve kaygılı) ile demografik değişkenler arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

- 2.Yaşam Becerileri ölçeği ile kişisel değişkenler arasında anlamlı bir değişim var mıdır?
- 3.Aile Aidiyeti Ölçeği alt boyutları (Kendilik aidiyeti ve aileye aidiyetlik) ile kişisel değişkenler arasında anlamlı bir başkalaşma var mıdır?
- 4.Yetişkinlerin bağlanma kaçınması ve bağlanma kaygısı puanları ile yaşam becerileri puanları arasında anlamlı bir oran var mıdır?
- 5.Yetişkinlerin bağlanma kaçınması ve bağlanma kaygısı puanları ile aile ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 6.Yaşam becerileri ölçeği puanları ile aile aidiyeti ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3.1 Araştırmanın hipotezleri. H₁: Yetişkinlerde bağlanma stili ile aile aidiyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₂: Yetişkinlerde bağlanma stili ile yaşam becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₃: Yetişkinlerde aile aidiyeti ile yaşam becerileri arasında anlamlı istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₄: Yetişkinlerde bağlanma stili demografik özelliklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{4a}: Yetişkinlerde bağlanma stili cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{4b}: Yetişkinlerde bağlanma stili medeni durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{4c}: Yetişkinlerde bağlanma stili yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{4d}: Yetişkinlerde bağlanma stili eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{4e}: Yetişkinlerde bağlanma stili aylık gelirlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{4f}: Yetişkinlerde bağlanma stili mesleklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{4g}: Yetişkinlerde bağlanma stili anne sütü alma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H₅: Yetişkinlerde aile aidiyeti demografik özelliklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{5a}: Yetişkinlerde aile aidiyeti cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{5b}: Yetişkinlerde aile aidiyeti medeni durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{5c}: Yetişkinlerde aile aidiyeti yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{5d}: Yetişkinlerde aile aidiyeti eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{5e}: Yetişkinlerde aile aidiyeti aylık gelirlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{5f}: Yetişkinlerde aile aidiyeti mesleklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{5g}: Yetişkinlerde aile aidiyeti anne sütü alma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H₆: Yetişkinlerde yaşam becerileri demografik özelliklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{6a}: Yetişkinlerde yaşam becerileri cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{6b}: Yetişkinlerde yaşam becerileri medeni durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{6c}: Yetişkinlerde yaşam becerileri yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{6d}: Yetişkinlerde yaşam becerileri eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{6e}: Yetişkinlerde yaşam becerileri aylık gelirlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{6f}: Yetişkinlerde yaşam becerileri mesleklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{6g}: Yetişkinlerde yaşam becerileri anne sütü alma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

1.4 Çalışmanın Önemi

Bebek dünyaya geldiğinde ailesi tarafından coşku ve sevgi ile karşılanmaktadır. Bebek yaşantısının başından sonuna kadar ailesi ile bağ kurmaktadır. Annenin bebeği sağlıklı bir şekilde kabullenmesi severek ve isteyerek ona bakım vermesi, anlamlı duygu paylaşım ve iletişim kurma becerisi aralarındaki bağlanma biçimlerini belirlemektedir. Bakım veren bebeğin ihtiyaçlarını yerinde, zamanında ve dozunda sevgi ile karşıladığında bebekte güvenli bağlanma temsilleri gelişmektedir. Anne veya sürekli bakım verenin kaygılı, tedirgin ve ikircikli davranışı çocukta kaygılı bağlanma örüntüsünü oluşmasına sebep olurken ilgisiz ve sevgisiz bakıma maruz kalan çocuklarda kaçınmacı bağlanma temsilleri görülebilmekte ve bunların etkisi tüm yaşantıya yansıyabilmektedir. Bireyin kendisini aileden hissetmesi kendini değerli ve güvenli bir ortamda büyümesi hayata hazırlanırken birçok beceri geliştirebilmesi veya yetersizlik içinde olaylarla baş etmekte zorlanmalara sebep olabilmektedir.

Ailenin içinde konumlanan çocuk duyguları ifade edebilme, karar verme, stres yönetme diğerleri ile iletişim kurabilme, yaratıcı düşünme, empati yapabilme gibi birçok yaşam becerisini aileyi modelleyerek öğrenmektedir. Aile içerisinde kendini dâhil görürse, kendine güvenen ve hayatla baş etme becerisi geliştirebilen bir birey olacaktır. Bu çalışmada aile aidiyeti ile yaşam becerilerinin bağlanma biçimlerinden nasıl ve ne derece etkilendiği izlenecektir. Alan yazında bağlanma ile ilgili oldukça

çok çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Ancak yaşam becerileri ve aile aidiyeti ile bağlanmanın birbirlerinden etkilenme durumlarını araştıran çalışmaların eksikliği fark edilebilir düzeydedir. Bu sebeple yaptığımız çalışma aile danışmanlığında etki sağlaması açısından önemlidir.

1.5 Tanımlar

Bağlanma: Bir bireyin hayat mücadelesi ile bir diğerine tutunma ihtiyacıdır. Kendisi için değerli saydığı yakınlarına beslediği kuvvetli duygusal bağdır. (Bowlby,1978; Hoenicka ve ark.2022).

Bağlanma Kuramı; Bireyin gelişimin aşamalarını ilk dönemlerinde bebeğin kendisi ile ilgilenen kişi ile oluşan duygusal bağı ve etkilerini incelemek üzere İngiliz psikolog Bowlby ve sonrasında Ainsword tarafından oluşturulan kuramdır. Özellikle ikinci dünya savaşı sonrasında anne yoksunluğu çeken çocuklardaki gözlemleri sonucu ortaya çıkan kuram, bebekle anne veya bakım verenle arasında oluşan bağı inceler. Sevgi ve güven temelinde inşa edilen bu durumun güvenli, kaygılı veya kaçıngan olma biçimlerindeki değişimlerine göre olumlu olumsuz etkilerinin bireyin tüm yaşantısındaki insan ilişki ve iletişim durumlarına yansıdığı ne sürülmektedir.(Bowlby;1973)

Aile: —Aile insanların üretildiği fabrikadırı.(Virginia Satir).

Aidiyet: Bireyin temel ihtiyaçlarından ait olma veya ilişkin olma, bağlı olma durumu. Bir toplulukta kabul edilebilir ve değerli olduğunu hissettiği bağlı olma halidir.(Bacanlı 2003,Duru, 2015).

Beceri; maharetle içi sonlandırmak(TDK 2020)

Yaşam Becerileri: Bireyin değişimi ve gelişimi için benliğini sürdürebilmesi, hayatta kalması için sahip olması gereken yeterliliklerdir. Dünya sağlık rgt yaşam becerilerini on başlık altında sıralamıştır: *Karar verme, problem çözme, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, etkili iletişim, kişiler arası iletişim, öz farkındalık, empati, duygularla baş etme, stresle baş etme* becerisidir. Yaşam Becerisi: Günlük yaşantıda bireyin karşılaştığı güçlüklerle baş edebilme yeteneğidir (Bolat, Balaman 2017).

Bölüm 2

Alan Yazın Taraması

Yapılan alan yazın araştırmasında bağlanma stillerinin etkileri teması ile oldukça içerik bulunmaktadır. Bununla birlikte bağlanma stilleri, aile aidiyeti ve yaşam becerileri başlıklarını tamamen kapsayan araştırmaların olmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Bu nedenle bağlanma stilleri ile ilgili yapılan çalışmalara eklenen yaşam becerileri kavramlarının alt maddelerini içeren çalışmalara yer verilmiştir.

2.1.1 Bağlanma kuramı. Bağlanma Kuramının öncüsü İngiliz psikolog Bowlby; Bağlanma şekillerinin çocuğun kişilik aşamalarındaki ehemmiyetinden bahsetmiş ve bu konuda önemli araştırmaları ile psikanaliz bakış açısından alan açmıştır (Bowlby,1980).

Bowlby; ikinci dünya savaşından sonra annesiz kalan çocuklar üzerine yaptığı çalışmalarda anneden yoksun büyüyen çocuklarda kaygı ve kaçınma davranışlarının daha çok olduğunu gözlemlemiş neticesinde 1951 yılında —Anne Bakımı ve Ruhsal Sağlık Raporu nu yayınlamıştır. Bu raporda; süt çağı çocukluğunda anne bakımı ve ilgisinden uzak yetişmek zorunda kalan bireylerin insan ilişkilerinde iletişim sorunları yaşadığını ve bu sorunun sonraki gelişim dönemlerinde olumsuz sosyal, duygusal yaşantılara sebep olduğunu vurgulamıştır. (Bowlby,1958,akt; Demirdağ,2017).

Bağlanmayı bakım verenle bebek arasındaki duygusal his olarak açıklayan Bowlby(1980); bağlanmanın güven ve güvensizlik durumuna göre basamaklara ayırmaktadır.

Birinci basamak; bebeğin doğumuyla başlar ve altı haftalık süreci kapsayan dönemin özelliği; bebek temel ihtiyaçlarının gideren görüş mesafesinde olan kişi ile yabancı ayırdını yapamaz. Yüz ifadelerine dikkat verir. Başkalarından rahatsız olmaz, ancak bakım verenin sesini tanıyduğunda sakinleşir.

İkinci basamak; bir buçuk ay ile sekiz ay arasındaki süreçte bakım vereni ile diğerlerini ayırmadan ve kucaklanmak gibi temas ihtiyacını hissettiren davranışlar sergiler. Tanıdığı yüzlere daha çok gülümser.

Üçüncü basamakta; bebeklerin sekiz ile on sekiz, bazen de yirmi dört aya varan süreci kapsamaktadır. Anne ve bakım veren gibi etrafındaki kişilerle bağlılık kurar. Bu süreçte bebek ayrılık kaygısı yaşar, bakım verenden ayrılmak istemez. Bakım vereni ile belli mesafeden uzakta olmadıkça güvende hisseder. Bu dönemde bakım vereni güvenli üs gibi görür biraz ayrılır gibi olur fakat baktığında anneyi veya bakım vereni görmek ister, göremediğinde kaygılanır ve etrafı ile iletişime kendini kapatabilir.

Bowlby; anneden veya bakım verenden ihtiyaçlarının yerinde zamanında ve dozunda karşılandığını hisseden bebekte kendisine ve etrafındakilere karşı zihninde olumlu pencereler açıldığını, kendisini ve diğerlerini sevebilir, güvenilir hissettiğinde pozitif zihin kodlamaları yapmaktadır. Aynı zamanda yeterince sevgi, ilgi ve bakım alamayan bebeklerin zihinlerinde ise olumsuz kodlamalar olduğunu kendisine ve çevresine güven eksikliği inancı geliştirebileceğini belirterek bu durumu *içsel çalışan model* olarak tanımlamaktadır. İçsel çalışan model-bilişsel süreçlerdeki kodlamaların bebeğin ileriki yaşantısında tüm ilişkilerine yansımaları olduğunu araştırmaları ile açıklamıştır (Bowlby,1969; Yavuzer, 2000).

Bowlby den sonra —Bağlanma Kuramı'na Marie Ainsworth (1978) —yabancı durum deneyi ile üçlü bağlanma stilini açıklamıştır: Oyuncaklarla dolu bir odada bebek, anne ve yabancı birisi vardır. Bebek, annesiyle oyuncaklarla oynarken önce anne, sonra da yabancı kişi oradan çıkar. Bir süre sonra anne tekrar ortama döner. Odada yalnız kalan bebeklerin anne ayrıldığında ve geri geldiğinde gösterdikleri tepkileri gözlemlenmiştir. Yaş ortalaması 12-18 aylık olan bebeklerden anne gittiğinde ve geri geldiğinde bazıları sakin kalırken bazıları ise sakinleşmekte zorlanmışlardır. Annenin davranışına yönelik bebeğin davranışlarını Ainsworth bağlanma biçimleri olarak tanımlamış ve üçlü bağlanma şeklini açıklamıştır (Elibol,2017).

2.1.1 Çocuklukta Bağlanma

2.1.1.1 Güvenli bağlanma. Anneye güvenli bağlanan bebek, anne ortamdan ayrıldığında kısa sürede sakinleşerek oyuncaklarla oynamaya ve odayı keşfetmeye

devam etmiştir. Anne odaya tekrar geldiğinde mutlu olmuş ve hem oyununa hem odayı keşif davranışlarına devam etmiştir. Ainsworth güvenli bağlanan bebeklerin annelerinin çocuğun ihtiyaçlarını yerinde, zamanında ve dozunda sevgi ile karşıladıklarını, dolayısıyla bu çocukların kendilerini emniyette hissetme ile memnuniyetlik duygularının yüksek olduğunu belirtmiştir. Güvenli bağlanan bireyler ileride eşlerine güvenebilir ve onu her yönüyle kabul edebilmektedirler.(Kozalı, 2017).

2.1.1.2 Kaygılı bağlanma. Bu bebekler annesi ortamdayken bile yabancıdan ürker. Anneden ayrılan bebek huzursuz olur, sakinleşmekte zorlanır. Anne yanına tekrar geldiğinde ise öfkeli davranır. Hem anneye olmayı ister hem de kucağına gitmeyi reddeder, oyuncaklarla oynamak ve odayı keşfetmek yerine anneye yapışır. Bu bebeklerin anneleri çocuklarının ihtiyaçlarını bazen karşılar, bazen gecikerek yapar. Bu nedenle, annesi tutarsız olduğundan çocuk güvensiz, kaygılı ve kararsız kalır. Kaygılı bağlanan çocuklar ilerideki gelişim dönem yaşlarındaki ilişkilerinde kuşkucu ve başkasına bağımlı olurlar(Ainsworth,1979; Kozalı, 2017).

2.1.1.3 Kaçınan bağlanma. Bu bebekler anneleriyle odadayken bile iletişimde bulunmaktan uzak durur, anneden ayrılınca ağlamazlar. Anne geri geldiğinde ise kayıtsız kalır ve teması tercih etmezler. Bu bağlanma biçimini gösteren bebeklerin anneleri çocuğunun ihtiyaçlarına karşı duyarlı değildirler. Müdahaleci ve soğuk bir tavır sergileyen anneye karşı güven hissetmezler. İlerideki yaşlarında bu bireyler güvensizlikten dolayı yakın ilişkilerden uzak dururlar ve dışardan bakıldığında güvenli görünen profili sergilemektedirler (Ainsworth,1979; Sümer, 2016; Kozalı, 2017).

2.2 Yetişkinlikte Bağlanma

Bağlanma beslenme, temizlik, bakım, sevgi, güven gibi ihtiyaçları için bebek, bakım verenini arar, onunla bağ kurma isteği bebeklikle sınırlı kalmayıp sürekliliği olan bir durumdur. Tüm yaşantısında devam eden örüntüdür (Bowlby,2012). Aile içi iletişimde bağlanma stillerine göre farklılıklar göstermektedir. Aileleri ile daha iyi iletişimde olan bireylerin güvenli bağlandığı, anne babalarıyla bezen pozitif bazen

negatif ilişki içindekilerin kaygılı-kararsız, ailesi ile daha resmi ve reddedici bir tavırda olanların kaçınan bağlanma stili bağlandığı açıklanmaktadır.(Hazan ve Shaver,1987,Subaşı ve Kazan, 2020). Bireyin ilk bağ kurma örüntüsünün yetişkinliğe de yansıdığı görülmektedir. Bu bilgiden yola çıkarak, bağlanma biçimleri çalışmalarına Bartholomew ve Horowitz (1991) de katkıda bulunarak ergen ve yetişkinlikte bağlanma modeli üzerinde yoğunlaşmışlardır. Bu modelde bireyin zihninde oluşan kendisi ve başka insanlara ait olumlu veya olumsuz temsillerden yola çıkılmıştır.

Dörtlü bağlanma modeli şöyledir:

2.2.1 Güvenli bağlanma. Birey bu tip bağlanma biçiminde benliği ve diğerleri için pozitif düşünce sistemine sahiptir. İnsan iletişimine açıktır ve kendine güvenir. Başkalarını da kendisini de önemli ve sevinebilir görür. Karşılaştığı sorunlara çözmek maksadı ile olaylara ve diğerlerine olumlu yaklaşır. Başkalarından fikir almak konusunda sorun yaşamaz, sosyal ilişkilerinde kaygı düzeyi daha azdır ve kendi karar alma becerisi daha iyi ve onaylanma ihtiyacı diğer bağlanma durumlarına göre daha azdır. Başkalarıyla iletişim ve ilişki kurmakta daha kolay hareket edebilmektedirler (Demirel,2018).

2.2.2 Kayıtsız bağlanma. Kayıtsız bağlanan birey kendisine olumlu, başkalarını olumsuz algılamaktadır. Özerkliğine önem verir başkalarına ihtiyaç duymaktan hoşlanmazlar bu nedenle yakınlık kurmaktan uzak durur, reddedilerek incinmekten kaçınır. Kendini sevinebilir ve üstün görmektedir. Kimseyle bir şey paylaşmamayı tercih eder. Eleştirilmeyi sevmezler bu nedenle ilişkilerden kaçınırlar (Bartholomew, Horowitz,1991; Demirel,2018).

2.2.3 Saplantılı bağlanma. Bu tip bağlanma biçiminde birey kendisini olumsuz başkalarını olumlu görür. Kendisini sevmeye değer bulmazken başkalarını sevinebilir ve kıymetli olarak algılamaktadır. Başkaları tarafından kabul edilebilir olmak değerlidir. Onaylanmak ve kıymet görmek için bağımlı davranışlar içinde bulunur ve hatta bunu takıntı seviyesine taşımaktadırlar. Bu bedenle ilişkide olduğu insanlardan sahici olmayan ümit içerisindedirler. Terkedilmek onlar için çok

ürkütücü olduğundan bağlandığı kişiye bağımlı olma eğilimi yüksektir(Bartholomew ve Horowitz, 1991; Uyar,2019).

2.2.4 Korkulu bağlanma. Güvenli bağlanma örüntüsünün tam karşıt durumudur. Korkulu bağlanan birey kendi şahsına da diğerlerine de güvensiz bakar. Kendileri ve diğerleri için negatif ve değersizlik hissini taşırlar. Diğerlerini ve kendini çoğu zaman engelleyici olarak görmektedir. Reddedilmek ve kaybetmekten korktukları için yakın ilişkilere mesafeli durarak korunmaya çalışır. Stresle baş etme genellikle kaçındıkları için olayları görmezden gelme, inkâr etme eğilimleri oldukça yüksektir (Howard, Medway, 2004; Uyar,2019).

Bağlanma örüntülerine baktığımızda çocuklukta oluşan şemaların çok fazla değişime uğramadığı görülmektedir. Bu bize aile içi ilişki ve iletişim şeklinin öngörüldüğünden daha çok ehemmiyette olduğunu düşündürmektedir. İnsanoğlu diğer canlılara benzemez. Doğduğunda bakıma muhtaçtır. Fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarının yerine getirilme şekli, deyim yerinde ise onun hayata tutunma şeklini belirleyici etken olmaktadır. Bu nedenle çocuğun kendisini aileye ait hissetmesi yaşamı anlamasında, anlamlandırmasında ve yaşam becerilerini geliştirmede önem kazanmaktadır.

2.3 Aile

Aile kavramı insanın varoluşundan beri süregelen bir kavramdır. Aile; toplumun en küçük birimidir. Kişiliğin temelleri aile içinde atılır. Aile; doğumdan itibaren bebeğin tüm ihtiyaçlarını sağlayan, onu her türlü tehlikeden sakıyan, karşılıksız seven, güvenli limanıdır. Aile çocuk için hayata dair küçük bir atölye çalışması gibidir. Tüm duygusal ve sosyal ilişkileri aile içinde deneyimler ve öğrenir. Tecrübelerini topluma yansıtır. Ait olma ihtiyacı insanın açlık, barınma gibi temel ihtiyaçlarından(Baumeister, Leary;1995). Ait olma; bulunduğu yerde kendini özel biri olarak hissedebilme, takdir edilme ve değerli olduğunu sezinleme duygusudur. Ailede kabul edilen birey aidiyet duygusunu yaşamaktadır. Aidiyet bireyin etrafındaki kişilerle kurduğu ilişkilerde belli olur. Birey kendini ve dâhil olduğu toplumda bulunduğu yeri izah ederken aidiyet duygusuyla tanımlama yapmaktadır.

Aidiyet duygusu kişinin dâhil olduğu grupta yerinin biricikliğine ve özel olma hissiyatıdır (Korkut ve Gençtürk; 2020). Ait olma duygusunu birey ilk önce ailesinde sonrasında okul, arkadaş grubu, meslek gibi sosyal alanlarda deneyimler. Çocukların fikirlerinin alındığı, özgürce kendilerini ifade ettikleri, neşeli günler geçirdikleri, sevildiğini ve değer verildiğini hissettikleri pozitif aile ilişkilerinde ait olma duygusu daha iyi gelişebilmektedir (Aslantürk ve Kılıç; 2020).

2.3.1 Aidiyet. Aidiyet, (TDK) sözcük anlamı olarak ilişkinlik, ilgi demektir. Mensubiyet, ait olma hali de kullanılmaktadır. Aidiyet temel bir insan güdüsüdür. Bireyler arası ilişkilerin başlatılmasında, geliştirilmesinde ve devamlı hale gelmesinde ise işlevsel bir istektir. Bireyin kendini, özvarlığını nasıl anlamlandırdığına bağlı olarak diğer insanlara, zamana, nesneye, mekâna, sosyal hayata karşı duruşunu belli eden durumdur. Bu kapsamda aidiyet, bireyleri bazen benzer, hatta aynı çatı altında toplarken, bazen de bizi ötekilerden ayırt edenimiz olabilir (Sözer,2019).

Aidiyetin alt boyutları arasında bağlılık ve kimliği görürüz. Aidiyet kavramı bağlılık açısından kişinin siyasetle, inançla ilgili görüşlerden ve bulunduğu çevre şartlarından içinde olduğu sosyal ortamdaki duygulardan beslendiği için kim olduğundan da etkilenir (Sözer, 2019). Neredeyse bütün sosyal ve bireysel faaliyetlerde belirleyici önem taşıyan kimlik ve ait olma hissi ise kendilerini besleyen süreçlerdir. Aidiyet bir gruba üye olmak, üyeler tarafından kabul görmek ve ortamdaki bireylerle benzer düşünce, duygu ve eylemsel tarzlar gibi birtakım bağlar kurmak anlamına gelir. Bu durumda aidiyet insan için seçtiğinden ziyade zorunlu doğal gereksinimidir. Aidiyet durumu sosyalleşme eğiliminde olan insanın, diğerleri ile pozitif ve düzenli ilişkiler içinde olma ihtiyacı içten gelen bir duygulanım sonucu ortaya çıkmaktadır. (Taşkesen, 2018)

Birey ilişkilerini, kendiliğiyle, değerleriyle, inanç ve alışkanlıklarıyla geliştirir. Hayata mutlu ve huzurlu devam edebilmesi, sosyal çevresinde kabul görmesi, güvenli ilişkilerle aitlik hissiyatı ile çevresine uyumlanma süreci ile ilişkilendirilmektedir. İstek ve arzularında doyuma ulaştırmaya çalışırken çevresine de duyarlı olmalı sağlıklı ilişkiler kurabilmelidir.

Her birey aynı düzeyde aidiyet gereksinimine sahip değildir. Bireyler farklı anlamlılık seviyesindeki ilişkilerle bu gereksinimlerini giderirler. Duygusal ve sosyal ilişkilerde yaşanan doyum bu ihtiyacın giderilmesini sağlayabilir. Diğer bireylerle ilişkilerinde söz sahibi olmaları iş görür olduklarının bilinmesi, değerli olduklarını hissedebilmeleri için çok önemlidir. Maslow'un, insan hayatında varoluş durumların aktardığı şemada ilk sıralarda olan ihtiyaçların içinde mevcut olan aidiyet ve sevillebilir olma gereksinimi doyurulmadığında bireyler kendini gerçekleştirme ve saygınlık gereksinimine ulaşmakta güçlük çekecektir (Kılıç, Öksüz, 2020). Aidiyetin yoksunluğu durumunda bunun kişi üzerinde duygusal sonuçları olacaktır. Yapılan araştırmalar aidiyet hissetme durumları zayıf olan bireylerin nörolojik ve bedensel hastalıklara yakalanma durumlarının arttığını bildirmektedir. Kişilerin hatalı davranışlara yatkınlığı ve canına kastetme girişimi gibi davranışsal bozukluklarına da daha yatkın oldukları görülmektedir. Aidiyet eksikliği ile ilgili farklı araştırmalarda ise; sosyal bağlardan yoksun kalındığı durumlarda zayıf bağışıklık sistemi, uykusuzluk, sindirim sistemi bozuklukları ve hayattan ayrılma oranları fazla olduğu söylenebilir. (Taşkesen, 2018).

Aidiyet insanın içindeki oluşumun temel dinamiklerine itaat etmesi kadar grup üyeleri tarafından kabullenilmesi de önemlidir. Bu karşılıklı kabullenmeyle bireyin motivasyonunu güçlendirir. Bununla birlikte ait olma hissi bireyin birlikte iş yaptığı bireylerle paylaşımda bulunduğu grubun geri kalanına işbirliğinde olduğu ve ortak kurallara katılımı ile uyum sürecini kolaylaştırmaktadır (Taşkesen, 2018).

2.3.2 Aile aidiyeti. Aile, evlilik bağı ile başlayıp, birçok farklı rolü içeren, kan bağı ve toplumsal ilişki ile birçok dinamiği ve bunların etkileşimlerini kapsayan prototiptir (Rüstemova, 2018).

Aile, bireyin doğumundan ölümüne kadar yani hayata ilk bağlanması ve kalan yaşamı boyunca onun için en etkili olan sosyal yapıdır. Aile bireyleri arasındaki sağlam diyaloglar iş birliği içinde olmalarını, birbirleri ile paylaşım ve yardımlaşma içinde olmalarını sağlar (Güvenç, 2016).

Aile hayata başlanan ilk basamaktır. Burada kolektif bilinci, ataları ile bağı, ileriye yönelik aile hedeflerini ve bunları gerçekleştirmek için izlenecek yolu yaparak yaşayarak öğrenir. Aile karşılıklı ilişkileri temsil eder. Birey kendini ve aile kıymetini

evin içinde deneyimler. Aile içinde kurulan pozitif ve olumlu ilişki, topluma, dünyaya ve kendisine pozitif bakan bireylerin yetişmesine katkı sağlayacaktır. (Mavili, Kesen, Daşbaş,2014). Bireyin ailede güveni hissetmesi ve temel ihtiyaçlarının aile içinde sağlanıyor olması çok önemlidir. Nitelikli sağlıklı zaman geçirilen aile üyeleri içinde çocuk kendisini daha güvenli, değerli ve sevimli olduğunu hissetmesi sağlıklı gelişim için yadsınamaz bir süreçtir (Biter, 2021).

Aile aidiyeti, çocukların ebeveynleri tarafından anlaşılması, onların ilgisi, birlikte vakit geçirmeleri gibi hallerde birey aileye yakın ve ait görür kendisini. Aidiyet duygusu ilişki ve bağlanmanın bir bileşenidir. Aidiyet duygusunu artıran unsurlar ebeveynlerin çocuklarına karşı sevgi ve ilgisidir. Çocukların anlaşıldığı ve desteklendiği, kabul edildiği ilişki ortamı olan ailede aitlik hissi tam çocuğa geçmekte ve sağlıklı gelişim göstermektedir. Tam aksi durumlarda yani ailede kabul edilmediğini, değersizleştirildiğini hisseden çocuk fizyolojik, ruhsal ve toplumsal sorunlar yaşayabilmekte bununla birlikte gelişim aksamaları gözlenebilmektedir. (Aslantürk, Kaya, Kılıç, 2020). Birey normal şartlarda sağlıklı büyüme gücüne yatkın olarak hayata gelir. Güven veren, seven, ihtiyaçları zamanında sağlayan ailenin içindeki çocuk kendisi, ailesi ve dünyadaki diğerleri için pozitif duygularla hayatta kalma isteği duymaktadır. Böyle çevrede yetişen bireylerde yanlış davranış sergileme durumu ve zarar verici tutumlar geliştirme düzeyi güvensiz ailede bulunan çocuklara oranla daha az olduğu görülmektedir. Duygusal sağlıklı bağların oluşması için çocuklarına ebeveynlerin onlara rehberlik etmeleri gerekir. Bu bağlamda sağlıklı aile aidiyeti toplumun inşası için vazgeçilmezdir (Biter, 2021).

2.4 Yaşam Becerileri

Yaşam becerileri; kişilerin günlük hayattaki ihtiyaçlarını giderebilmek ve karşılaştıkları problemlerle baş edebilmek gerekli olan beceri ve yetilerdir (Sreekumar, 2016). Bir başka deyişle yaşam becerisi: Kişilerin bulundukları yere yakışır davranışları seçebilme, yapabilme ustalığıdır (papacharisis 2005; Jamali;2016; Beşparmak,2021) Yaşam becerileri ilk önce aile yaşantısında öğrenilir sonrasında gelişim evrelerine göre karşılaşılan çevrede uygulanarak ve eklenerek devam etmektedir. Günlük yaşantıda bulunduğumuz duruma uyum sağlamak ve gerginlik hallerini yerinde ve uygun duygu durumlarında yönetebilme becerileridir.

Kendine yetebilen sosyal ortamlara uyumlanabilme ve problem giderebilme yetisidir(Rezayat.2015). Dünya sağlık örgütü(WHO). Bireylerin rutin yaşantılarında çokça rastladıkları problemleri çözebilmek için kullandıkları becerileri beş ana başlıkta belirtilmiştir (Bolat ve Balaman; 2017).

2.4.1 Karar verme ve problem çözebilme. Karar verebilmek, çeşitli haller de birçok seçenekten birini tercih etmek için gerekli olan bilişsel süreçlerden biridir (Wang, 2007; Deveci,2018). Problem Çözme; daha önceden öğrenilmiş bilgilerini belirsiz veya ani beliren durumlara transfer etmek, sorunları giderebilmek için gerekli denemeleri yapan yüksek zihinsel durumdur (Budak,2000; Zorlu,2018).

2.4.2 Yaratıcı ve eleştirel düşünme. Hayatta karşılaşabilen bir soruna farklı çözüm yolları bulmak, çıkabilecek tüm olumlu olumsuz durumları öngörebilmek, verilere dayalı neticelere ulaşmak için karar verebilme becerisidir (Durnacı ve Ültay; 2018). Aynı zamanda iyi gözlem yapabilme, sorgulayan, yeni ve farklı açıdan bakabilme sahip, analiz-sentez yeteneğidir.

2.4.3 İletişim ve kişiler arası iletişim. Sayıca fazla birey arasında birçok yolla gerçekteşen bilgi, duygu, düşünce alışverişidir. Kişiler arası iletişim; İnsanların birbirlerini anlamak ve anlaşılmak için belirli mesafe, ortam ve zemin birlikteliğı ile çeşitli yollarla paylaşımlar yapabilme becerisidir.(Kaban,2019).

2.4.4 Öz farkındalık ve empati. Kişilerin madden ve manen kendisini bilmesi, tanımasıdır. Kendini tanımanın bilinç düzeyinde farkında olabilme becerisidir. Empati; bireyin içinde bulunduğı duygu durumunu anlamak, hissetmek ve duyguyu yaşayan bireye de yol gösterebilme halidir. Duygularını derinden anlamak ve anlatabilmek becerisidir (Yılmazörnek, 2019).

2.4.5 Stresle ve duygularla başa çıkma. Hislerini fark edebilme ve yönetebilme becerisidir. Zor ve problemli olaylarda duygularının sebeplerini öngörmek ve hislerini kontrollü düzenleyebilmektir(Bolat, Balaman,2017).

Aile içinde sevgiyle kurulan güvenli bağlarla bireyler hayata karşı daha sağlam adımlarla tutunacaklardır. Bu güven ortamında büyüeyebilen çocuklar yaşam becerileri konusunda daha iyi durumda olabileceklerdir.

2.5 Aile Danışmanlığı ve Bağlanma

Aile Danışmanlığı: Ailede, aile içi iletişim ve ilişki problemlerine çözüm odaklı destek sağlamak adına profesyonelce yapılan psikolojik danışmanlıktır.

Literatürde yaptığımız çalışmalarda bağlanma ve aile danışmanlığı söylemleri ve içerikleri birbirlerine yakın tarih sürecinde gelişmeye başladıkları görülmektedir. Alfred Adler 1920 yıllarında Aile Danışmanlığı konusuna dikkat çekmiş, bu konuda ilk eğitim aile merkezinin açılmasına öncülük etmiştir. Aile ile ilgili çalışmalar yapmıştır. Sağlıklı ve sağlıksız aile örüntülerini araştırmıştır. Aynı süreçlerde 2. Dünya savaşı sonrası kimsesiz kalan çocuklar ile çalışırken bağlanma örüntüsünü keşfeden Bilim adamı Bowlby bağlanma sürecinde bakım verenin bebeğe duyarlı davranışları sonucu bebeğin zihninde kendi değeri ve diğer insanlarla ilgili temsili dosyalar açıldığını ve tüm yaşantısını bu temsillerle yaşadığını belirtmiştir(Bowlby,2012).

Tarih sürecinde değişen toplum düzenleri, değişen aile yapılarını gündeme getirmiştir. Öncesinde aileler birbirine hem fiziki hem ruhi olarak yakın ve birbirlerinden daha haberdar yaşar iken şimdilerde küçülen ailelerde bireyler daha yalnız bir hayat sürmekteler. Şehirleşmenin çoğalması, teknolojinin artması sanal ortamları da beraberinde getirmiş ve bu durumlar aileyi negatif yönde sarsmıştır. Bu nedenle oluşan sorunların çözümü için aile terapisi hizmeti veren danışman kurum ve kişilere ihtiyaç elzem hale gelmiştir(Algan,2016).

Bağlanma örüntüsü bebekle bakım veren arasında ilk iki senede oluşan temel güven duygusunun ihtiyacı ile kurulan duygusal hisdir. Bireyin hayatta kalma içgüdüğü ile bağlandığı bakım verenin çocuğun ihtiyaçlarını yerinde zamanında, dozunda ve sevgi ile karşılaması temel güven duygusunun gelişmesini sağlar.

Çocuklukta oluşan bağlanma örüntüsü bireyin tüm yaşantısında karşılaşacağı problemlerde de kendisini belli edecektir. Tüm ilişkilerini etkileyecektir. Aile içerisinde güvenli bir şekilde bakım, ilgi, sevgi gibi temel ihtiyaçları karşılanan çocuk öncelikle ailesine sonrasında ise hayata, arkadaşlarına, okuluna ve diğer insanlara sağlıklı bağlar ile bağlanabilecektir (Gümüštepe,2019). Hayatının ilk yıllarında ilgi ihtiyaçları sevgi ile karşılanan çocuğun gençlik ve yetişkinlik süreçlerinde hayatı daha anlaşılabilir olacaktır (Magissretti,2022).

Ailesine güvenli bağlanan birey kendisini ailesine, ailesini de kendine ait hisseder. Böyle güvenli olan birey, karşılaştığı problemlerde çözüm becerisi geliştirebilen, kendilik algısı pozitif olarak gelişeceğinden çevresiyle olumlu ilişki ve iletişim kurabilen bireyler olarak yetişkinliğe uzanacaklardır (İlik, Kesen 2019; Güler, 2022). Ailesiyle ilgi ve sevgiye dayalı nitelikli vakit yaşamayan bireylerde aile ilişkileri mesafeli olmaya başlar. Bu uzaklaşma iletişim bozukluğuna güvenin azalmasına sebep olur. Güvensiz ortamda en çok ihtiyaç duyulan ait olma ihtiyacı karşılanamaz olur (Yalçın, 2018). Aile aidiyeti olumsuz gelişen çocukların yetişkinliğe geçişte daha uyumsuz davranışlar gösterdiği ve stresli ilişkiler kurduğu, bununla birlikte psikolojik sağlamlıklarının daha zayıf olduğu bilinmektedir (Aslantürk, 2020, Ögel, 2018). Bireylerin ailesi olan ilişkisinde kabul edilebilir ve değerli olduğunu hissederek büyüdüğünde tüm hayatında insan ilişkilerinde daha faal olması karşısına gelen stresli durumlarda daha rahat çözüm üretebildikleri izlenmektedir (Aydın,2019). Ait olma hissi temel ihtiyaç olup yeterince karşılanmadığında çeşitli sorunlar çıkabilmekte ve bu ihtiyaçlar diğer olumsuz kişilere yönlendirilmektedir (Güneş,2018). Aile danışmanlığı alanında aile aidiyetinin önemi bilinmekte ve bu bağlamda çalışmalara ihtiyaç devamlılığı görülmektedir. Bu çalışma bağlanma örüntülerinin aile aidiyetinin yaşam becerilerine etkilerinin incelenmesi konusu ile ilişkilendirileceğinden alana katkı sağlayacaktır.

2.6 İlgili Araştırmalar

İncelenen alanla ilgili literatürde bağlanma stillerinin etkileri ile alakalı çok araştırma olduğu bulunmuştur. Ancak, bağlanma stilleri, aile aidiyeti ve yaşam becerileri başlıklarını tamamen kapsayan araştırmaların olmadığı bilgisine

ulaşılmıştır. Bu nedenle bağlanma stilleri ile ilgili yapılan çalışmalara eklenen yaşam becerileri kavramlarının alt maddelerini içeren çalışmalara yer verilmiştir.

Şipit (2019); İstanbul da 18- 30 yaş aralığındaki 240 kişi ile yaptığı çalışmada çocukluk bağlanma yaşantılarının ileriki zamanlarda duyguların yansıtma ve empatik becerilerinin etkilerini incelemiştir. Çalışmanın neticesinde; duygularını anlatabilenlerin korkulu ve kararsız kalma davranışlarının azaldığı, empatik puanları artıkça saplantılı bağlanmanın çoğaldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmaya dâhil olan grupta anne ilgisinin fazla olduğu kişilerde kayıtsız bağlanma örüntü oranı fazla bulunmuştur. Anne babayla iletişimi olanın duygularını anlatabilme oranı daha fazla ebeveynleri ile iletişim kurmayan bireylerde ise kayıtsız bağlanma oranı fazla tespit edilmiştir.

Subaşı ve Kazan (2020) —Çocukluk Dönemi Bağlanma Stilllerinin Yetişkin İletişime etkisi başlıklı çalışmalarında 324 yetişkinle ile demografik form, yakın ilişkilerde yaşantılar formu ile sonuçlar değerlendirilmiştir. Çalışma sonunda; bağlanma biçimlerinin iletişim becerisine göre güvenli bağlanan bireylerin iş hayatında daha pozitif, bilişsel becerilerinde pozitif yönde iyi olduğu, kaygılı ve kaçınılmalı bağlanan bireylerin bilişsel becerilerde daha zayıf olduğu bulguları elde edilmiştir.

Garip, Kesen ve Daşbaşı (2020); Konya ilinde 1748 genç yetişkinle yürütülen çalışmada şahsi *bilgi formu*, *AAÖ. ve Duygu stilleri envanteri bilgileri* toplanmıştır. Çalışma neticesinde erkeklerin kadınlara oranla daha az aile aidiyeti oldukları tespit edilmiştir. Kendilik ve aile aidiyeti durumlarını aile içi şiddetten negatif olarak etkilendiği görülmüştür. Aile aidiyeti yüksek olan bireylerin duygularını iyi ifade ettiği ve bu durumun ebeveynin eğitim düzeyi ile çocuğa karşı tutumlarından etkilendiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Taner (2019): 18-25 yaşlar arasında bulunan yükseköğrenim mensupları ile kendini sevmesi, öz yeterlik durumunun çocukluk yaşantısındaki deneyimlerinden etkilene oranını incelenmiştir. Analiz neticesinde öz yeterlilik ve kendini sevmeye durumlarının çocukluk deneyimlerinden etkilendiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca baba mesleğine göre yönetici düzeyinde çalışan babaların çocuklarının kendilerini sevmeye puanları diğerlerine göre daha fazladır. Baba eğitimi daha az olanın kendini sevmeye

oranı yüksek, birinci çocuk olanların öz yeterlik oranları daha yüksek, erkeklerin kadınlara oranla kendini sevme ve yeterlik düzeyleri yüksek bulunmuştur.

Özdemir, Daşbaş ve Kesen (2020); 948 öğrenci ile aile aidiyeti ve özgeci davranışlarının aralarındaki bağlantı araştırılmıştır. Aile aidiyeti ve özgecilik ölçekleri kullanılmıştır. Özgeci tutumlarla aile aidiyeti arasında artı yönde bağlantı tespit edilmiştir. Ailede oluşan sorunlarda uyumlu olanların sorumluluk ve kendini aileye ait hissetme durumlarının daha yüksek olduğu, aile ile çok ve uyumlu zaman geçirenlerin, problemlerde kendini duygularını rahat ifade edebilenlerin aidiyet duygularının yüksek olduğu aile ve arkadaşlarından rahatça yardım talebinde bulunabildikleri bulgularına ulaşılmıştır.

Yaşın ve Demir (2020). Nitel yöntemle ve olgu bilim desene yürütülen araştırmada derinlemesine mülakat tekniği ile verilere ulaşılmıştır. Çalışmaya katılanlardan ebeveynleri ve kendi yaşantılarını içeren maddeleri yanıtlamışlardır. Araştırma sonunda helikopter yani çocuğu adına birçok şeyi kendi yapan ebeveyni olan bireyler, mutlu olmadıklarını sorumluluk almakta ve aidiyet hissetmekte sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, kendilerini geliştirmekte ve iş yaşantılarında başarısız olduğu inançlarına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Branjerdporn ve ark. (2019); Bağlanma ve ebeveynlik stillerinin yetişkin duyuşal duyarlılığına etkisini incelemişlerdir. Araştırma çevrim içi cevaplanan —yetişkin bağlanma (Yakın İlişkilerde Deneyimler-Değiştirilmiş 16 maddelik Ölçek), duyuşal duyarlılık (Oldukça Duyarlı Kişiler Ölçeği-Kısaltılmış Versiyon) ve ebeveynlik stilleri (Ebeveynlik Stilleri ve Boyutları Anketi). 155 ebeveynin katılımıyla gerçekleşmiştir. Bu bireyler 4-12 yaşlarında çocuk sahibidirler. Bu kesitsel çalışma sonunda; daha fazla bağlanma güvensizliği bildiren ebeveynlerin daha yüksek düzeyde ebeveyn duyuşal duyarlılığı ve daha otoriter ve / veya izin veren (optimal olmayan) ebeveynlik stilleri bildirdiklerini ortaya koydu. Ebeveyn duyuşal duyarlılığının bağlanmadan kaçınma ve izin verici ebeveynlik için arabuluculuk yaptığı, bağlanma kaygısı ile hem baskıcı hem de fazla rahat aile tutumuna zaman zaman benzerlik gösterdiği bildirilmiştir.

Alavi ve ark. (2020); Batılı ve Batılı Olmayan Toplumlarda Genç Yetişkinler Arasında Aile İşleyişi ve Bağlanma. Bu çalışmada Batılı ve Batılı olmayan toplumlarda aile işlevi ve bağlanma davranışları incelenmiştir. 600 genç yetişkin

(294 erkek, 306 kadın)ile yapılan çalışmada çoklu grup analizi ile bulgulara ulaşılmıştır. Çalışma sonunda, batı ve batılı olmayan toplumlarda aile uyumu ve uyumun kaygı, yakın ve bağımlı bağlanmalarla önemli ölçüde ilişkili olduğunu görülmüştür. Beklenmedik bir şekilde, daha yüksek aile uyumu, daha yüksek kaygıya bağlanma ile ilişkili olduğu görülmüştür. Aile uyumu ve kaygı, yakın ve bağımlı bağlanma ile bütünlük arasındaki ilişkiler, ilişkilerin güçlü yönlerinin, aile uyumu ve kaygı arasındaki ilişki dışında, Batı ve Batı dışı toplumlarda önemli ölçüde farklı olduğunu göstermiştir.

Mohammadi, Samavi ve Ghazavi (2016).Bu araştırma ile bağlanma biçimleri ve hayat biçimi ile evlilik tatminine ulaşma oranı incelemektir. Çalışma random örnekleme ile seçilen 292 kişiyi (146 çift) ile yürütülmüştür. Evlilik memnuniyetini ölçmek için zenginleştirilmiş evlilik doyumu ölçeği, bağlanma stilini belirlemek için Collins ve read'ın erişkin bağlanma için gözden geçirilmiş yetişkin bağlanma ölçeği (RAAS) ve yaşam tarzı anketi (LSQ) uygulanmıştır. Verilerin sonucuna göre; bağlanma tarzı ve yaşam tarzı faktörlerinin evlilik doyumunu yordayabilmektedir. Sonuçlar, aile ortamındaki erken ilişkinin belirli bir bağlanma stilini desteklediğini ve kaçınan güvensiz ve kararsız güvensiz stillerin etkilerinin yetişkinlikte çiftlerin kişilerarası ilişkilerini etkilediğini göstermiştir. Bağlanma stillerinin kişilerarası ilişkiler üzerindeki etkisi, yaşam tarzından çok daha fazladır.

Karaca (2021); Aile danışmalığı alanında yaptığı çalışmada ailede işlevsellik durumu ile bağlanma biçimlerinin ilişkisini incelemiştir. Kaçınmacı ve kaygılı bağlanan bireylerde aile işlevselliğinin zayıf olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Baltacıoğlu (2016), 448 kişi ile gerçekleştirdiği çalışmasında bağlanma biçiminde kaçınmacı örüntüye sahip bireylerin duygusal ilişkilerini uzun süre koruyamadıklarını tespit etmiştir.

İlik ve Kesen (2019); bağlanma ve aile aidiyeti kavramlarının farklı değişkenlerle nasıl farklılaşabileceği ve aralarındaki ilişkiye yönelik bir analiz yapılmıştır. Elbistan ilçesindeki Lise öğrencileri arasında yapılan bir anket ve ölçek yardımıyla bağlanma ve aile aidiyeti düzeyleri ölçülmüştür.

Bu çalışmada tarama yöntemi kullanılmıştır, yani nicel bir araştırma kullanılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, lise öğrencileri arasında saplantılı bağlanma ve aile aidiyeti arasında anlamlı ve negatif bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca,

kardeş sayısı arttıkça aile aidiyeti düzeyi düşmektedir. Erkek öğrencilerin saplantılı bağlanma ve güvenli bağlanma stilleri daha yüksekken, kız öğrencilerin korkulu bağlanma ve kendilik aidiyeti düzeyleri daha yüksek çıkmıştır.

Sönmez (2018); Yaptığı çalışmada güvenli bağlanan bireylerin benlik algısı pozitif iken kaygılı ve kaçınan bireylerin negatif olduğu saptanmıştır.

Bağlanma stilleri bireylerin hayata tutunma biçimlerini de belirlediği yapılan tüm araştırmalarda ortaya konmaktadır. Güvenli bağlanan bireylerin aile içinde ilişkilerini daha kararlı, güvenli şekilde yürütebilen, karşılaşılan güçlüklerle daha iyi baş edebilen, diğer insanların duygularını anlama anlamlandırma konusunda daha duyarlı oldukları izlenmektedir. Birçok birey hayatta karşılaştıkları iletişim engellerini çözmek ve zorlandığı ilişkilerini düzenleyebilmek üzere aile danışmanlığına başvurmaktadır. Aile içinde ve kişiler arası ilişkilerde yaşanan problemleri çözüm noktasında devreye giren aile danışmanlığında aile aidiyetinin ve yaşam becerilerinin bağlanma stillerinden nasıl etkilendiğini bilmek, çözüm sürecinde oldukça etkili olacaktır. Bu bağlamda bu araştırma alanda aile danışmanlarının danışanlarına yardımcı bir rehber olabilecektir.

Bölüm 3

Gereç ve Yöntemler

3.1 Araştırma Modeli

Betimsel bir çalışma olan incelemede, bağlanma stillerinden kaygılı ve kaçınan bağlanan yetişkin bireylerin çeşitli değişkenler açısından ele alındığında yaşam becerileri ve aile aidiyet puan ortalamalarının demografik değişkenlere göre farklılaşma durumuna bakılacağından nicel yöntem ve ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır.

3.2 Evren ve Katılımcılar

Araştırmanın evreni, İstanbul ili Başakşehir ilçesi olarak belirlenmiştir. Örneklem grubu tam sayım yöntemi ile tespit edilmiştir. Örneklem grubunun seçimi evrenin içinden herhangi bir özellik dikkate alınmadan rastgele yapılmıştır. Örneklem grubu olarak belirlenen Başakşehir ilçe sınırlarında ikamet eden 18-55 yaş aralığındaki yetişkin 315 bireye ölçek formları iletilmiş ve formların yine gönüllülük esasıyla toplanması planlanmıştır. Ancak pandemi koşulları doğrultusunda online olarak uygulanabilmektedir.

3.3 Verilerin Toplanması

Araştırmada, bağlanma stillerinden kaygılı ve kaçınan bağlanan yetişkin bireylerin çeşitli değişkenler açısından incelendiğinde yaşam becerileri ve aile aidiyet puan ortalamalarının demografik değişkenlere göre farklılaşma durumuna bakılacağından nicel yöntem ve ilişkisel tarama deseni kullanılacaktır. Buna bağlı olarak, bu ilişkileri tespit edebilmek için gereken veriler anketlerin elden dağıtımı ile planlanmış olmasıyla birlikte Şubat - Mayıs 2022 tarihleri arasında pandemi koşulları doğrultusunda online olarak uygulanabilmektedir.

3.3.1 Veri Toplama Araçları; Araştırma ölçekleri literatürde çeşitli araştırmalar tarafından sıklıkla kullanılmış olan ve TOAD Türkiye Ölçme Araçları Dizisinde kullanıma açık erişim kaynağı içerisinde yer alan ölçeklerdir. Ölçeklerin kullanılması için gerekli olan izinler alınmış ve eklerde izin verilen mail yazışmaları eklenmiştir. Anket formunun dört bölümden oluşması planlanmıştır. İlk kısımda

araştırman tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu, ikinci kısımda bağlanma biçimlerini belirleyen ve Sümer (2006) tarafından hazırlanan YİYE Ölçeği, üçüncü kısmında Prof. Dr. Mavili, Dr. Kesen, Dr. Daşbaşı (2015) tarafından oluşturulan Aile Aidiyeti ölçeği, dördüncü olarak Yavuz Bolat Ve Fatih Balaman (2017)'nin oluşturdukları Yaşam Becerileri Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1.1 Demografik Bilgi Formu; Katılımcılara sunulan bu kişisel formda cinsiyet, medeni durum, yaş, meslek, öğrenim durumu, anneden ne kadar süt aldığı, kendisi ile ilk ilgilenen kimse sorularına cevap vermesi istenmiştir.

3.3.1.2 Aile Aidiyeti Ölçeği (AAÖ) 2015; Ölçek, aileyle ilgili çalışmalarda kullanılabilirlik, güvenilirlik ve geçerlilik açısından uygundur. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) 0,94 olarak belirlenmiştir. Bireylerin aileye aidiyet seviyelerini değerlendirmek amacıyla geliştirilen ölçekte toplamda 17 madde bulunmaktadır. Bunların 13'ü pozitif, 4'ü ise olumsuz ifadeler içermektedir. Ölçek, beşli likert ölçeği formatında oluşturulmuştur ve bireylerden maddelerde sunulan düşüncelerini "tamamen kabul ediyorum (5), kabul ediyorum (4), kararsızım (3), kabul etmiyorum (2), tamamen kabul etmiyorum (1)" şeklinde derecelendirmeleri istenmektedir. Olumsuz ifadeler olan 5, 7, 9 ve 12. maddeler ters olarak hesaplanmaktadır. Bununla birlikte, 1, 3, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ve 17. maddeler "bireyin kendilik aidiyeti alt boyutunu" ölçerken; 2, 5, 8, 9 ve 16. maddeler ise "aileye aidiyet alt boyutunu" değerlendirmektedir. Her iki alt boyutun toplamı ise "aileye aidiyet toplam puanını" temsil etmektedir. Puanlar arttıkça aileye duyulan aidiyet hissi de artmaktadır. Konya'daki farklı üniversitelerde eğitim gören öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Ölçek 17 maddeden oluşmakta olup, beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı, tüm aile aidiyeti ölçeği için 0,94; kendilik aidiyeti alt boyutu için 0,93; aile aidiyeti alt boyutu için ise 0,82 olarak hesaplanmıştır. Kendilik aidiyeti, bireyin ailesine yönelik hissettikleri aidiyeti; aile aidiyeti ise ailenin bireye yönelik hissettirdiği aidiyeti ifade etmektedir. 13'ü olumlu, 4'ü negatif şekilde formüle edilmiştir. 17 ile 85 puan aralığındadır Puanlar yükseldikçe, aileye duyulan aidiyet hissi artar. Ölçekte maddeler şu şekilde puanlanmıştır: 5 - Kesinlikle Katılıyorum, 4 - Katılıyorum, 3 - Kararsızım, 2 - Katılmıyorum, 1 - Kesinlikle Katılmıyorum.

Bu çalışmada Aile Aidiyeti Ölçeği (AAÖ)2015 Cronbach Alpha katsayısı 0,913 olarak bulunmuştur.

3.3.1.3 Yaşam Becerileri Ölçeği Bolat ve Balaman (2017); Yaşam becerilerinin ölçülmesine imkân sağlayan ve geçerlilik ile güvenilirliği sağlanmış bir ölçek olan "Yaşam Becerileri Ölçeği"ni (YBÖ) kullanabilirsiniz. Ölçeğin tamamının Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.90'dır. Yapılan ikinci uygulamada, ölçeğin beş farklı yapıya sahip olduğu doğrulanmıştır. "Duygularla ve Stresle Başa Çıkma", "Empati Kurma ve Öz Farkındalık", "Karar Verme ve Problem Çözme", "Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce" ve "İletişim Kişilerarası İlişki" başlıklık altıda toplamda 30 madde içermektedir. Bolat ve Balaman (2017) çalışmasında YBÖ'nün Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.90 olarak bulunmuştur. "Duygularla ve Stresle Başa Çıkma" faktörü için 0.82, "Empati Kurma ve Öz Farkındalık" faktörü için 0.77, "Karar Verme ve Problem Çözme" faktörü için 0.72, "Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce" faktörü için 0.73 ve "İletişim Kişilerarası İlişki" maddesi 0.66 olarak hesaplanmıştır.

Bu çalışmada ise YBÖ'nün Cronbach Alpha katsayısı 0.937 olarak bulunmuştur.

3.3.1.4 Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Sümer (2006); Ölçek toplamda 36 madde içermektedir. Bu maddelerin 18'i kaçınmacı bağlanmayı, diğer 18'i ise kaygılı bağlanmayı ölçmektedir. Kaçınmacı Bağlanma Boyutu için, çift sayılıların ortalaması bulunur. Kaygılı Bağlanma Boyutu için ise, tek sayıdaki maddelerin ortalaması alınır. Ters kodlanan maddeler vardır. Ek olarak, ölçeklerin kaynakları ve ölçek ifadeleriyle ilgili bilgiler ekte sunulmuştur.

Çalışmamızda YIYE-II 'in Cronbach Alpha katsayısı 0,921 olarak bulunmuştur.

3.3.2 Verilerin Analiz İşlemleri; 10 Mayıs 2022 – 4 Temmuz 2022 tarihleri arasında toplana verilerin analizi SPSS 22.0 paket programı ile çalışılmıştır. 315 gönüllü kişiye ulaşılmıştır. Veri analizlerinde, verilerin parametrik istatistiklere uygun şekilde normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu analizler arasında Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov normal dağılım testi kullanılmıştır. Ayrıca verilerin basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerlerine bakılarak

normal dağılıma uygunluk incelenmiştir. Basıklık ve çarpıklık katsayılarının -1,5 ila +1,5 arasında olması normal dağılımın kabul edildiği bir kriter olarak kullanılmıştır.

Çarpıklık ve basıklık değerlerinin incelenmesi sonucunda, tek bir uç değer tespit edilmemiştir. Uç değerlerin belirlenmesi için hesaplanan Mahalanobis uzaklığı kullanılarak yapılan analiz sonucunda, .001 p değeri altında kalan 15 katılımcı gözlemlenmiş ve bu katılımcılar analiz dışı bırakılmıştır. Bu işlemten sonra, hem tek değişkenli hem de çok değişkenli uç değerlere rastlanmamış ve verilerin normal dağılıma uygun olduğu görülmüştür.

Analizler 300 katılımcıyla parametrik istatistik yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Demografik değişkenlere ilişkin analizler için Bağımsız Gruplar t-Testi ve Tek Yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. ANOVA sonrası gruplar arasında karşılaştırma yapmak için varyans homojenliği sağlanan durumlarda Tukey, sağlanamayan durumlarda Games-Howell post-hoc testleri kullanılmıştır. Anne mesleği ve bebeklikte bakım veren kişi değişkenleri nedeniyle gruplar arasında katılımcı sayısındaki dengesizlik nedeniyle analiz yapılamamıştır.

Değişkenler arasındaki ilişkileri değerlendirmek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon ve Çoklu Doğrusal Regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir.

3.3.3 Geçerlik ve güvenirlik

Güvenilirlik Analizi

Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenirlik düzeyini saptamak için Cronbach's Alpha katsayısı kullanılmıştır.

Ölçekler	Güvenilirlik
Bağlanma Stili	0,921
Aile Aidiyeti	0,913
Yaşam Becerileri	0,937

Cronbach Alfa değerleri:

kaçınmacı: .89

kaygılı: .89

aile aidiyeti: .90

kendilik aidiyeti: .55

toplam aidiyet: .90

SDBÇ: .84

EÖF: .82

KVPÇ: .84

YED: .85

İKAİ: .77

Büyüköztürk (2019: 183) araştırmalarda kullanılan ölçeklere ilişkin Cronbach's Alpha değerinin en az 0,70 ve üstü bir değere sahip olması gerektiği ifade etmektedir. Tablo 5 incelendiğinde çalışmada güvenilirlik analizi sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha değerlerinin 0,913 – 0,937 arasında olduğu anlaşılmaktadır. Tabloda yer alan sonuçlar ile güvenilirlik oranı yüksek denilebilir.

3.4 Araştırmanın Etik Yönü

Bu araştırmaya katılımcılar gönüllük esasına uygun olarak katılım sağlamışlardır ve ölçekler onların göreceği içeriğe kapsamamaktadır. Ölçeklerle uygulama yapılırken katılımcıların özlük haklarına saygılı olarak deşifre edecek bilgilerin saklı kalmasına özen gösterilmiştir.

Bu çalışmayı gerçekleştirmek üzere etik kurulu onayı için Bahçeşehir Üniversitesi'nde gerekli yerlere müracaat edilmiş. Bilimsel Araştırma ve Yayın Kurulunun 06.04.2022 tarihli 2022/ 03 sayılı kararı ile incelenmiş olup, Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine uygun olduğu:

E-20021704-604.01.02-33083 sayılı resmi yazısı ile ilan edilmiştir. İlgili yazı eklerde sunulmuştur.

3.5 Sınırlamalar

Bu araştırmada toplanan verilerin yalnızca ölçek ve bilgi formundan edinilen bilgilerle ve 315 katılımcı ile sınırlıdır. Araştırma sürecinde pandemi şartlarından dolayı veriler online olarak elde edilmesi ile sınırlıdır.

Bölüm 4

Bulgular

Bu bölümde, betimleyici istatistik analizi sonuçları, demografik değişkenlere ilişkin analizler, farklılıklara görece kaçınmacı ve kaygılı bağlanma stillerinin aile aidiyeti ve yaşam becerileri üzerindeki yordayıcılığı incelemek üzere yapılan regresyon analiz çıktıları anlatılacaktır.

4.1 Betimleyici Verilerin Analizi

Bu bölümde betimleyici verilere yer verilmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerine yönelik yüzde ve frekans değerleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1
Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri ($N=300$)

Değişken	Gruplar	<i>n</i>	%
Cinsiyet	Kadın	248	82.7
	Erkek	52	17.3
Yaş	18-25	44	14.7
	26-30	41	13.7
	31-40	99	33
	41-45	43	14.3
	46 ve üzeri	73	24.3
Medeni Durum	Evli	215	71.7
	Bekâr	85	28.3
Öğrenim Durumu	İlköğretim	12	4
	Lise	42	14
	Lisans	175	58.3
	Lisansüstü	71	23.7
Meslek	Serbest Meslek	24	8
	Özel Sektör	99	33
	Kamu Sektörü	68	22.7
	Çalışmıyor	109	36.3
Ailedeki Çocuk Sayısı	1	39	13
	2	101	33.7
	3	68	22.7
	4 ve üzeri	92	30.7

Tablo 1 (Devam)			
Doğum Sırası	1	120	40
	2	79	26.3
	3	49	16.3
	4 ve üzeri	52	17.3
Anne Mesleği	Serbest Meslek	14	4.7
	Özel Sektör	23	7.7
	Kamu Sektörü	22	7.3
	Çalışmıyor	241	80.3

Değişken	Gruplar	n	%
Baba Mesleği	Serbest Meslek	80	26.7
	Özel Sektör	63	21
	Kamu Sektörü	80	26.7
	Çalışmıyor	77	25.7
Anne Öğretim Düzeyi	Okuryazar	55	18.3
	İlköğretim	130	43.3
	Lise	80	26.7
	Üniversite	30	10
	Lisansüstü	5	1.7
	İlköğretim	195	65
Baba Öğretim Düzeyi	Lise	52	17.3
	Üniversite	23	7.7
	Lisansüstü	30	10
	İlköğretim	195	65
Aile Geliri	4500 TL ve altı	58	19.3
	4501-6500 TL arası	73	24.3
	6500 TL ve üzeri	169	56.3
Anne Sütü Alma Süresi	0-3 ay	51	17
	3-6 Ay	64	21.3
	6 ay- 1 Yıl	103	34.3
	2 Yıl	82	27.3

Tablo 1 (Devam)	Anne	280	93.3
Bebeklikte (ilk 2 yıl) bakım veren kişi			
	Babanne veya Anneanne	14	4.7
	Bakıcı	6	2

Çoğunluğu kadın olan katılımcıların (%82,7), %33'ü 31-40 yaş aralığında, %14,7 ve %13,7'si ise 18-25 ve 26-30 yaş aralıklarındadır. Katılımcıların %14,3'ü 41-45 yaş aralığında iken %24,3'ü 46 yaşından büyüktür. Katılımcıların büyük kısmının evli (%71,7) olduğu görülmektedir. Katılımcıların %58,3'ü üniversite mezunu iken %23,7'si lisansüstü seviyesinde eğitime sahiptir. Katılımcıların yalnızca %4'ü ilköğretim seviyesinde eğitime sahipken, %14'ü lise mezunudur. Özel sektörde çalışan katılımcılar örneklemin %33'ünü, kamu sektöründe çalışan katılımcılar %22,7'sini, serbest mesleğe mensup katılımcılar %8'ini oluştururken, katılımcıların %36,3'ünün herhangi bir işte çalışmadığı görülmektedir.

Katılımcıların aileleri ile ilgili bilgileri incelendiğinde, katılımcıların çoğunun (%33,7) bir kardeşi olduğu görülebilir. Bunu takiben, katılımcıların %30,7'sinin 3 ve üzeri, %22,7'sinin 2 sayıda kardeşi olduğu ve %13'ünün ailedeki tek çocuk olduğu görülmektedir. Katılımcıların çoğunun (%40) ailede doğan ilk çocuk olduğu görülmektedir ve çoğunun annesi (%80,3) günümüz itibariyle herhangi bir işte çalışmamaktadır. Öte yandan, babaların benzer kısmı serbest mesleğe mensup ya da kamu sektöründe (%26,7) çalışmakta, %21'lik bir kısmı özel sektörde çalışmakta, %25,7'lik bir kısmı da herhangi bir işte çalışmamaktadır. Katılımcıların çoğunun hem annelerinin (%43,3) hem babalarının (%65) ilköğretim seviyesinde eğitilmiş olduğu fark edilmektedir. Katılımcıların çoğunun geliri 6500 TL ve üzerindedir (%56,3).

Katılımcıların anne sütü alma süreleri incelendiğinde, çoğunun altı ay ila bir yıl arasında (%34,3) anne sütü aldığı görülmektedir. Bunu takiben, katılımcıların %27,3'ü 2 yıl boyunca, %21,3'ü 3-6 ay boyunca, %17'si ise 0-3 ay aralığında anne sütü almıştır. Katılımcılara yaşamlarının ilk iki yılındaki bebeklik döneminde temel bakım veren kişi çoğunlukla annedir (%93,3). Katılımcıların

%4,7'sine anneanne ya da babaannesi bakım sağlarken, %2'sine bakıcı bakım sağlamıştır.

Tablo 2

YIYE -II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Y.B.Ö.alt boyutları için betimleyici istatistik değerleri (N = 300)

Ölçek	Min	Max	Ort.	SS	Çarpıklık	Basıklık
Kaçınmacı	1.00	6.39	2.82	1.032	.559	.180
Bağlanma						
Kaygılı Bağlanma	1.44	6.22	3.37	1.068	.456	-.432
Aile Aidiyeti	4.00	20.00	13.46	3.52	-.319	-.087
Kendilik Aidiyeti	18.00	60.00	51.06	8.98	-1.333	1.527
Toplam AAÖ	22.00	80.00	64.52	11.60	-1.198	1.353
SDBÇ	10.00	35.00	25.47	5.65	-.345	-.286
EÖF	16.00	35.00	29.14	4.29	-.370	-.549
KVPÇ	18.00	35.00	30.26	4.07	-.623	-.402
YED	14.00	25.00	22.18	2.74	-.778	-.103
İKAİ	10.00	20.00	17.33	2.48	-.608	-.585

4.2 Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyutları ile Demografik Değişkenlere İlişkin Analizler

Bu bölümde, katılımcıların YIYE-II, A.A.Ö.ve Y.B.Ö. alt madde puanlarının demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasına yer verilmiştir.

4.2.1 Cinsiyet; Katılımcıların YIYE-II, A.A.Ö. VE Y.B.Ö. alt boyutları puanlarının cinsiyetlere dağılımını saptamak için Bağımsız Gruplar t-testi yürütülmüştür (Tablo 3).

Tablo 3

Katılımcıların YIYE-II, A.A.Ö. Y.B.Ö.alt boyut puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin Bağımsız Gruplar t-testi sonuçları (N =300)

Değişken	Cinsiyet		t	df	p
	Kadın (n = 248) Ort. (SS)	Erkek (n = 52) Ort. (SS)			

Tablo 3 (Devam)

Kaçınmacı Bağlanma	2.84 (1.05)	2.72 (.94)	.736	298	.463
Kaygılı Bağlanma	3.40 (1.09)	3.25 (.96)	.921	298	.358
Aile Aidiyeti	13.12 (3.56)	15.08 (2.86)	-3.721	298	.000**
Kendilik Aidiyeti	50.42 (9.39)	54.08 (5.88)	-3.620	113.502	.000**
Toplam AAÖ	63.54 (12.06)	69.15 (7.57)	-4.316	113.078	.000**
SDBÇ	25.02 (5.70)	27.58 (4.95)	-3.000	298	.003**
EÖF	29.06 (4.37)	29.56 (3.92)	-.765	298	.445
KVPC	30.28 (4.13)	30.14 (3.81)	.237	298	.812
YED	22.24 (2.69)	21.89 (3.00)	.844	298	.399
İKAİ	17.34 (2.51)	17.27 (2.36)	.183	298	.855

** $p < .01$

Cinsiyet gruplarının, Kaçınan ve Kaygılı Bağlanma alt madde puanları durumunda istatistiksel anlamlı değişikliğin bulunmadığı gözlemlenmiştir, $p > .05$.

Cinsiyet grupları, Aile aidiyeti ölçeği toplam puanı [$t(114) = -4.32, p < .01$] ile Aile Aidiyeti [$t(298) = -3.72, p < .$] ve Kendilik Aidiyeti [$t(114) = -3.62, p < .01$] alt boyut puanları içeriğinde istatistiksel olarak anlamlı değişiklik göstermektedir. Ayrıntısıyla, erkek katılımcıların toplam aile aidiyeti puanı ile aile ve kendilik aidiyeti alt madde puanları kadın katılımcılara kıyasla daha yüksektir.

Cinsiyet gruplarının, Yaşam Becerileri Ölçeğinin SDBÇ alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak değişiklik gösterdiği gözlemlenmiştir, $t(298) = -3.00, p < .01$. Ayrıntısıyla, erkek katılımcıların SDBÇ alt boyut puanlarının kadınlara oranı yüksek olarak görülmüştür. Cinsiyet gruplarında diğer yaşam becerilerinde değişiklik göstermemektedir, $p > .05$.

4.2.2 Yaş; Katılımcıların YIYE-II, A.A.Ö. Y.B.Ö. alt madde puanlarının yaş gruplar açısından dağılımını bulmak için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yürütülmüştür (Tablo 4).

Tablo 4

Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Y.B.Ö. alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları ($N = 300$)

Değişken	Yaş Grubu					<i>F</i>	<i>p</i>
	18-25 (n = 44)	26-30 (n = 41)	31-40 (n = 99)	41-45 (n = 43)	46 ve üzeri (n = 73)		
	Ort. (SS)	Ort. (SS)	Ort. (SS)	Ort. (SS)	Ort. (SS)		
Kaçınmacı	2.79	2.74	2.82	2.91	2.84 (.85)	.152	.962
Bağlanma	(.97)	(1.20)	(1.06)	(1.16)			
Kaygılı	3.56	3.32	3.43	3.36	3.23 (.97)	.767	.547
Bağlanma	(.85)	(1.11)	(1.22)	(1.01)			
Aile Aidiyeti	14.30	12.63	13.14	12.95	14.15	2.354	.054
	(3.98)	(3.46)	(3.75)	(3.37)	(3.05)		
Kendilik	53.84	51.71	49.55	48.81	52.38	2.959	.020*
Aidiyeti	(6.71)	(8.26)	(10.90)	(8.40)	(7.36)		
Toplam AAÖ	68.14	64.34	62.69	61.77	66.53	2.920	.022*
	(8.78)	(10.85)	(14.11)	(10.59)	(9.46)		
SDBÇ	25.82	23.32	25.48	25.67	26.33	1.990	.096
	(5.62)	(5.68)	(6.27)	(5.02)	(4.91)		
EÖF	29.39	28.49	29.81	28.26	28.99	1.357	.249
	(3.98)	(4.35)	(4.57)	(4.05)	(4.15)		
KVPÇ	29.59	30.20	30.41	29.79	30.75	.744	.563
	(3.89)	(4.27)	(4.36)	(3.82)	(3.82)		
YED	22.25	21.85	22.46	21.63	22.26	.850	.494
	(2.69)	(2.84)	(2.48)	(3.06)	(2.87)		
İKAI	17.64	17.10	17.67	16.88	17.07	1.264	.283
	(2.54)	(2.38)	(2.34)	(2.75)	(2.51)		

* $p < .05$

Yaş gruplarının, YIYE-II alt boyut puanları açısından değişiklik bulunmadığı gözlemlenmiştir, $p > .05$.

Yaş grupları, Aile Aidiyeti Ölçeği toplam puanı [$F(4, 295) = 2.92, p < .05$] ve Kendilik Aidiyeti [$F(4, 295) = 2.96, p < .05$] alt boyut puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Games-Howell post-hoc testi sonuçlarına göre, 18-25 yaş grubundaki katılımcıların hem toplam Aile Aidiyeti Ölçeği puanı hem de Kendilik Aidiyeti alt boyut puanı, 31-40 yaş grubu ve 41-45 yaş grubundaki

katılımcılara oranla anlamlı olarak daha yüksek saptanmıştır. Öte yandan, aile Aidiyeti alt boyut puanı, yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermemiştir.

Yaş grupları, Yaşam Becerileri Ölçeğinin SDBÇ, EKÖ, KVPÇ, YED ve İKİAİ alt boyut puanları açısından anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

4.2.3 Medeni durum; Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği (Aile Aidiyeti, Kendilik Aidiyeti ve Toplam puan) ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyutları) puanlarının medeni duruma (evli ve bekâr) göre dağılımını incelemek amacıyla Bağımsız Gruplar t-testi yürütülmüştür (Tablo 5).

Tablo 5

Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Y.B.Ö.alt boyut puanlarının medeni duruma göre karşılaştırılmasına ilişkin Bağımsız Gruplar t-testi sonuçları (N =300)

Değişken	Medeni Durum		t	df	p
	Evli (n = 215) Ort. (SS)	Bekar (n = 85) Ort. (SS)			
Kaçınmacı Bağlanma	2.72 (1.01)	3.06 (1.05)	-2.590	298	.010*
Kaygılı Bağlanma	3.32 (1.09)	3.50 (.99)	-1.326	298	.186
Aile Aidiyeti	13.29 (3.55)	13.89 (3.43)	-1.345	298	.180
Kendilik Aidiyeti	50.59 (9.24)	52.24 (8.22)	-1.432	298	.153
Toplam AAÖ	63.88 (11.97)	66.13 (10.49)	-1.518	298	.130
SDBÇ	25.17 (5.71)	26.21 (5.46)	-1.438	298	.151
EÖF	29.05 (4.35)	29.39 (4.18)	-.621	298	.535
KVPÇ	30.42 (4.03)	29.84 (4.17)	1.128	298	.260
YED	22.18 (2.71)	22.17 (2.83)	.047	298	.962
İKİAİ	17.38 (2.44)	17.19 (2.59)	.607	298	.544

* $p < .05$

Medeni durum gruplarının, YIYE-II alt boyutlarından yalnızca Kaçınmacı Bağlanma alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir, $t(298) = -2.59$, $p < .05$. Ayrıntısıyla, bekâr katılımcıların kaçınmacı bağlanma puanları, evli katılımcılara kıyasla anlamlı olarak daha yüksektir.

Medeni durum grupları, Aile aidiyeti ölçeği toplam puanı ile Aile Aidiyeti [ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

Medeni durum gruplarının, Yaşam Becerileri Ölçeğinin alt boyut puanları açısından anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

4.2.4 Öğrenim Durumu; Katılımcıların YIYE-II Aile Aidiyeti Ölçeği (Aile Aidiyeti, Kendilik Aidiyeti ve Toplam puan) ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyutları puanlarının öğrenim durumu gruplarına göre (Lise ve altı, Lisans ve Lisansüstü) dağılımını tespit için Tek Yönlü Varyans Analizi yürütülmüştür (Tablo 6). Gruplar arası katılımcı sayısını benzer duruma getirmek amacıyla İlköğretim ve lise seviyesindeki katılımcılar Lise ve altı seviyesi öğrenim durumu grubu olarak birleştirilmiştir.

Tablo 6

Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının öğrenim durumu gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N=300)

Değişken	Öğrenim Durumu			F	p
	Lise ve altı (n = 54) Ort. (SS)	Lisans (n = 175) Ort. (SS)	Lisansüstü (n = 71) Ort. (SS)		
Kaçınmacı Bağlanma	2.86 (1.04)	2.76 (1.04)	2.95 (1.03)	.871	.420
Kaygılı Bağlanma	3.33 (.87)	3.37 (1.12)	3.42 (1.09)	.114	.892
Aile Aidiyeti	12.82 (3.08)	13.53 (3.56)	13.78 (3.70)	1.229	.294
Kendilik Aidiyeti	50.31 (7.70)	51.90 (9.02)	49.54 (9.61)	1.995	.138
Toplam AAÖ	63.13 (9.76)	65.43 (11.66)	63.31 (12.62)	1.321	.268
SDBÇ	25.93 (5.58)	25.23 (5.83)	25.72 (5.31)	.410	.664
EÖF	28.78 (4.01)	29.33 (4.44)	28.96 (4.17)	.428	.652
KVPC	30.37 (3.65)	30.24 (4.31)	30.21 (3.81)	.027	.974
YED	21.96 (2.90)	22.31 (2.68)	22.00 (2.78)	.530	.589
İKAİ	17.67 (2.24)	17.43 (2.38)	16.80 (2.84)	2.272	.105

Öğrenim düzeyi gruplarının, YIYE-II alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği gözlemlenmiştir, $p > .05$.

Öğrenim düzeyi grupları, Aile aidiyeti ölçeği toplam puanı ile Aile Aidiyeti ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

Öğrenim düzeyi grupları, Yaşam Becerileri ölçeğinin alt boyut puanları açısından anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

4.2.5 Meslek; Katılımcıların YIYE-II Aile Aidiyeti Ölçeği (Aile Aidiyeti, Kendilik Aidiyeti ve Toplam puan) ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyutları puanlarının meslek gruplarına göre (Özel sektör, kamu sektörü, çalışmıyor) dağılımını incelemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yürütülmüştür (Tablo 7). Serbest meslek grubu 30 katılımcı altında olduğu için parametrik test koşullarını sağlamamış, dolayısıyla analizin dışında bırakılmıştır.

Tablo 7

Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının meslek gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N=276)

Değişken	Meslek			F	p
	Özel Sektör (n = 99) Ort. (SS)	Kamu Sektörü (n = 68) Ort. (SS)	Çalışmıyor (n = 109) Ort. (SS)		
Kaçınmacı	2.66 (1.04)	2.95 (1.12)	2.89 (1.00)	1.992	.138
Bağlanma					
Kaygılı Bağlanma	3.24 (1.05)	3.61 (1.24)	3.38 (1.00)	2.262	.106
Aile Aidiyeti	13.52 (3.22)	14.09 (3.75)	12.88 (3.55)	2.587	.077
Kendilik Aidiyeti	51.53 (8.90)	50.15 (9.89)	51.05 (8.45)	.478	.620
Toplam AAÖ	65.04 (11.21)	64.24 (13.01)	63.93 (11.08)	.247	.781
SDBÇ	26.51 (5.27)	24.52 (6.04)	25.13 (5.42)	2.958	.054

Tablo 7 (Devam)

EÖF	29.89 (4.17)	28.07 (4.75)	28.74 (4.10)	3.912	.021*
KVPÇ	31.43 (3.78)	28.77 (4.43)	29.90 (3.90)	9.426	.000**
YED	22.67 (2.50)	21.28 (2.90)	22.15 (2.80)	5.248	.006*
İKAİ	17.45 (2.62)	16.53 (2.45)	17.60 (2.38)	4.239	.015*

** $p < .01$, * $p < .05$.

Meslek gruplarının, YIYE-II alt boyutların puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği gözlemlenmiştir, $p > .05$.

Meslek grupları, Aile aidiyeti ölçeği toplam puanı ile Aile Aidiyeti ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

Meslek grupları, Stres ve Duygular ile Başa Çıkma alt boyutu açısından anlamlı olarak farklılaşmazken ($p > .05$). Yaşam Becerileri Ölçeğinin, Empati Kurma ve Öz farkındalık [$F(2, 273) = 3.91, p < .05$]. Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri [$F(2, 273) = 9.43, p < .01$]. Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri [$F(2, 273) = 5.25, p < .05$] ile İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri [$F(2, 273) = 4.24, p < .05$] alt boyut puanları açısından anlamlı farklılık göstermektedir. Tukey post-hoc testi sonuçlarına göre, özel sektör çalışanlarının empati kurma ve öz farkındalık ile Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri alt boyut puanları, kamu sektörü çalışanlarına kıyasla anlamlı olarak daha yüksektir. Ek olarak, özel sektör çalışanlarının Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri, hem kamu sektöründe çalışan hem de herhangi bir işte çalışmayan katılımcılara kıyasla daha yüksektir. Farklı olarak, kamu sektörü çalışanlarının İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri hem özel sektör çalışanlarından hem de herhangi bir işte çalışmayan katılımcılara kıyasla anlamlı olarak daha düşüktür.

4.2.6 Ailedeki Çocuk Sayısı; Katılımcıların YIYE-II (Kaçınmacı Bağlanma ve Kaygılı Bağlanma). Aile Aidiyeti Ölçeği (Aile Aidiyeti, Kendilik Aidiyeti ve Toplam puan) ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyutları (Stres ve Duygular ile Başa Çıkma, Empati Kurma ve Öz farkındalık. Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri, Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri. İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri) puanlarının ailedeki çocuk sayısı gruplarına göre (Tek Çocuk, 2 Çocuk, 3

Çocuk, 4 ve üzeri) dağılımını incelemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yürütülmüştür (Tablo 8).

Tablo 8

Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının ailedeki çocuk sayısı gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N = 300)

Değişken	Ailedeki Çocuk Sayısı				F	p
	Tek Çocuk (n = 39) Ort. (SS)	2 Çocuk (n = 101) Ort. (SS)	3 Çocuk (n = 68) Ort. (SS)	4 ve üzeri (n = 92) Ort. (SS)		
Kaçınmacı	2.68 (.98)	2.66 (.91)	2.94	2.96	1.974	.118
Bağlanma			(1.07)	(1.13)		
Kaygılı Bağlanma	3.52 (.99)	3.20 (.99)	3.44	3.46	1.452	.228
			(1.09)	(1.54)		
Aile Aidiyeti	13.89	13.77	13.74	12.73	1.948	.122
	(2.85)	(3.57)	(3.82)	(3.44)		
Kendilik Aidiyeti	52.64	51.58	51.25	49.66	1.274	.283
	(7.43)	(8.79)	(10.11)	(8.85)		
Toplam AAÖ	66.54	65.36	64.99	62.39	1.649	.178
	(9.69)	(11.32)	(18.98)	(11.43)		
SDBÇ	26.85	25.95	24.28	25.23	2.098	.101
	(4.75)	(5.73)	(5.82)	(5.69)		
EÖF	29.69	29.47	29.06	28.62	.866	.459
	(3.85)	(4.29)	(4.27)	(4.49)		
KVPÇ	30.51	30.42	30.44	29.84	.473	.701
	(3.95)	(4.23)	(3.61)	(4.29)		
YED	22.33	22.59	21.90	21.86	1.478	.221
	(2.93)	(2.62)	(2.60)	(2.87)		
İKAİ	17.51	17.56	17.10	17.15	.716	.543
	(2.20)	(2.59)	(2.41)	(2.53)		

* $p < .05$

Ailedeki çocuk sayısı gruplarının, YIYE-II alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği gözlemlenmiştir, $p > .05$.

Ailedeki çocuk sayısı grupları, A.A.Ö. toplam puanı ile Aile Aidiyeti ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı değişiklik göstermemektedir, $p > .05$.

Ailedeki çocuk sayısı grupları, Yaşam Becerileri Ölçeğinin alt boyut puanları açısından anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

4.2.7 Doğum Sırası; Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği (Aile Aidiyeti, Kendilik Aidiyeti ve Toplam puan) ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının doğum sırası gruplarına göre (İlk Çocuk, 2. Çocuk, 3. Çocuk, 4. ve üzeri) dağılımını incelemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yürütülmüştür (Tablo 9).

Tablo 9

Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının ailedeki çocuk sayısı gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N = 300)

Değişken	Ailedeki Çocuk Sayısı				F	p
	İlk Çocuk (n = 120) Ort. (SS)	2. Çocuk (n = 79) Ort. (SS)	3. Çocuk (n = 49) Ort. (SS)	4. ve üzeri (n = 52) Ort. (SS)		
Kaçınmacı	2.70	2.97	2.77 (.97)	2.91 (.99)	1.265	.286
Bağlanma	(1.02)	(1.11)				
Kaygılı Bağlanma	3.48	3.27	3.23	3.42	.956	.413
	(1.10)	(1.04)	(1.00)	(1.09)		
Aile Aidiyeti	13.44	13.27	14.14	13.15	.826	.481
	(3.89)	(3.40)	(2.99)	(3.27)		
Kendilik Aidiyeti	50.63	50.77	52.80	50.85	.740	.529
	(10.20)	(8.16)	(7.85)	(8.14)		
Toplam AAÖ	64.07	64.04	66.94	64.00	.851	.467
	(13.20)	(10.70)	(9.86)	(9.86)		
SDBC	25.47	25.37	25.18	25.89	.143	.934
	(5.87)	(5.86)	(5.03)	(5.50)		
EÖF	29.04	29.05	29.61	29.08	.232	.874
	(4.58)	(4.25)	(4.25)	(3.77)		
KVPC	29.81	30.32	30.82	30.67	.981	.402

	(4.27)	(3.89)	(3.87)	(4.04)		
YED	22.18	22.20	22.12	22.17	.009	.999
	(2.84)	(2.60)	(2.84)	(2.70)		
İKAI	17.60	16.86	17.49	17.25	1.508	.213
	(2.47)	(2.41)	(2.52)	(2.53)		

* $p < .05$

Doğum sırası gruplarının, YIYE-II alt boyutlarından Kaçınmacı ve Kaygılı Bağlanma alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği gözlemlenmiştir, $p > .05$.

Doğum sırası grupları, Aile aidiyeti ölçeği toplam puanı ile Aile Aidiyeti ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

Doğum sırası grupları, Yaşam Becerileri Ölçeğinin Stres ve Duygular ile Başa Çıkma, Empati Kurma ve Öz farkındalık, Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri, Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri ile İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri alt boyut puanları açısından anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

4.2.8 Baba Mesleği; Katılımcıların YIYE-II Aile Aidiyeti Ölçeği (Aile Aidiyeti, Kendilik Aidiyeti ve Toplam puan) ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyutları puanlarının baba mesleği gruplarına göre (serbest meslek, özel sektör, kamu sektörü, çalışmıyor) dağılımını incelemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yürütülmüştür (Tablo 10).

Tablo 10

Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının baba mesleği gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N = 300)

Değişken	Baba Mesleği				F	p
	Serbest Meslek (n = 80)	Özel Meslek (n = 63)	Kamu Sektörü (n = 80)	Çalışmıyor (n = 77)		
	Ort. (SS)	Ort. (SS)	Ort. (SS)	Ort. (SS)		
Kaçınmacı	2.89	2.72	2.80	2.87 (.96)	.477	.699
Bağlanma	(1.02)	(1.04)	(1.12)			

Tablo 10 (Devam)

Kaygılı Bağlanma	3.51 (1.11)	3.27 (.96)	3.51 (1.15)	3.18 (1.009)	1.867	.135
Aile Aidiyeti	13.14 (3.78)	14.00 (3.39)	13.29 (3.58)	13.53 (3.29)	.791	.500
Kendilik Aidiyeti	50.53 (10.07)	52.32 (8.82)	50.10 (8.55)	51.57 (8.33)	.894	.444
Toplam AAÖ	63.67 (12.89)	66.32 (11.31)	63.39 (11.28)	65.10 (11.31)	.969	.407
SDBÇ	25.19 (6.17)	25.65 (5.45)	25.24 (5.72)	25.84 (5.24)	.244	.866
EÖF	30.03 (3.93)	28.41 (4.51)	28.75 (4.45)	29.23 (4.23)	1.987	.116
KVPÇ	30.85 (4.45)	30.08 (3.96)	29.31 (3.97)	30.77 (3.72)	2.480	.061
YED	22.39 (2.74)	22.03 (2.90)	21.99 (2.55)	22.27 (2.84)	.372	.773
İKAl	17.74 (2.34)	17.16 (2.48)	16.85 (2.71)	17.53 (2.34)	2.007	.113

Baba mesleği gruplarının, YIYE-II alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği gözlemlenmiştir, $p > .05$.

Baba mesleği grupları, Aile aidiyeti ölçeği toplam puanı ile Aile Aidiyeti ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

Baba mesleği grupları, Yaşam Becerileri Ölçeğinin alt boyut puanları açısından anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

4.2.9 Anne ve Baba Öğrenim Düzeyleri; Katılımcıların YIYE-II Aile Aidiyeti Ölçeği (Aile Aidiyeti, Kendilik Aidiyeti ve Toplam puan) ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyutları puanlarının anne (ilköğretim, lise, lisans ve lisansüstü, okuryazar) ve baba (ilköğretim, lise, lisans ve lisansüstü) öğrenim düzeyleri gruplarına göre dağılımını incelemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizleri (ANOVA) yürütülmüştür (Tablo 11 ve 12). Hem anne hem baba öğrenim düzeyi değişkenleri

için lisans ve lisansüstü grupları, grupta minimum 30 katılımcı bulunması amacıyla birleştirilmiştir.

Tablo 11

Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının anne öğrenim düzeyi gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N = 300)

Değişken	Anne Öğrenim Düzeyi				F	p
	İlkokul (n = 130) Ort. (SS)	Lise (n = 80) Ort. (SS)	Lisans ve Lisansüstü (n = 35) Ort. (SS)	Okuryazar (n = 55) Ort. (SS)		
Kaçınmacı	2.74 (1.04)	2.74 (1.09)	2.92 (.90)	3.06 (1.00)	1.577	.195
Bağlanma	3.43 (1.16)	3.29 (1.05)	3.59 (.84)	3.22 (.98)	1.146	.331
Aile Aidiyeti	13.14 (3.78)	13.71 (3.29)	14.11 (3.40)	13.44 (3.26)	.902	.4411
Kendilik Aidiyeti	49.75 (9.74)	53.31 (8.10)	51.14 (8.71)	50.80 (8.01)	2.656	.049
Toplam AAÖ	62.89 (12.82)	67.03 (10.25)	65.26 (11.08)	64.24 (10.26)	2.182	.090
SDBC	25.03 (5.97)	26.43 (5.47)	25.14 (5.33)	25.31 (5.30)	1.078	.359
EÖF	28.95 (4.40)	29.84 (4.20)	28.54 (4.20)	28.98 (4.22)	1.043	.374
KVPÇ	30.12 (4.28)	30.53 (3.96)	29.86 (3.30)	30.44 (4.24)	.309	.819
YED	21.84 (2.79)	22.64 (2.54)	22.03 (2.91)	22.40 (2.77)	1.577	.195
İKAİ	16.99 (2.55)	17.98 (2.32)	16.89 (2.54)	17.46 (2.38)	3.086	.028*

*p > .05

Anne öğrenim düzeyi gruplarının, YIYE-II alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği gözlemlenmiştir, $p > .05$.

Anne öğrenim düzeyi grupları, Aile aidiyeti ölçeği toplam puanı ile Aile Aidiyeti ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

Anne öğrenim düzeyi grupları, Yaşam Becerileri Ölçeğinin alt boyut puanları açısından anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$. Öte yandan, İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri alt boyutu, anne öğrenim düzeyi grupları arasında anlamlı farklılık göstermektedir, $F(3, 296) = 3.09$, $p < .05$. Tukey post-hoc testi sonuçlarına göre, annesi lise mezunu olan katılımcıların İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri alt boyut puanları, annesi ilköğretim mezunu olan katılımcılara kıyasla anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 12

Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının baba öğrenim düzeyi gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları (N = 300)

Değişken	Baba Öğrenim Düzeyi			F	p
	İlkokul (n = 195) Ort. (SS)	Lise (n = 52) Ort. (SS)	Lisans ve Lisansüstü (n = 53) Ort. (SS)		
Kaçınmacı Bağlanma	2.75 (.106)	2.68 (.86)	3.22 (1.02)	5.057	.007*
Kaygılı Bağlanma	3.34 (1.11)	3.42 (.98)	3.47 (.99)	.398	.672
Aile Aidiyeti	13.35 (3.61)	13.81 (3.66)	13.53 (3.03)	.360	.698
Kendilik Aidiyeti	51.21 (9.21)	50.79 (9.45)	50.77 (7.69)	.076	.927
Toplam AAÖ	64.55 (11.99)	64.60 (12.08)	64.30 (9.69)	.011	.989
SDBÇ	25.59 (5.97)	25.35 (5.59)	25.13 (4.44)	.150	.861
EÖF	29.45 (4.37)	28.69 (4.05)	28.43 (4.21)	1.534	.217
KVPÇ	30.60 (4.20)	29.46 (3.42)	29.77 (4.07)	2.074	.127
YED	22.45 (2.64)	21.85 (2.65)	21.49 (3.09)	3.057	.049
İKAİ	17.54 (2.40)	16.98 (2.56)	16.89 (2.65)	2.062	.129

* $p > .05$

Baba öğrenim düzeyi grupları, YIYE-II alt boyutlarından Kaygılı Bağlanma alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermezken ($p > .05$), Kaçınmacı bağlanma alt boyut puanları açısından anlamlı farklılık göstermektedir, $F(2, 297) = 5.06$, $p < .05$. Tukey post-hoc testi sonuçlarına göre Babası lisans ve lisansüstü öğrenim düzeyine sahip katılımcıların Kaçınmacı bağlanma puanları babası ilköğretim düzeyinde eğitime sahip katılımcılara kıyasla daha yüksekken, babası lise seviyesinde eğitime sahip katılımcılara kıyasla daha düşüktür.

Baba öğrenim düzeyi grupları, Aile aidiyeti ölçeği toplam puanı ile Aile Aidiyeti ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

Baba öğrenim düzeyi grupları, Yaşam Becerileri alt boyut puanları açısından anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

4.2.10 Aile Geliri; Katılımcıların YIYE-II Aile Aidiyeti Ö.,Y.B.Ö. puanlarının aile geliri gruplarına göre (4500 TL ve altı, 4501 – 6500 TL, 6500 TL ve üzeri) dağılımını bulmak için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile çalışılmıştır. (Tablo 13).

Tablo 13

Katılımcıların YIYE-II, A.A.Ö,Y.B.Ö. alt faktör puanlarının aile geliri gruplarının karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları

Değişken	Aile Geliri			F	p
	4500 tl ve altı	4501-6500	6500 ve üzeri		
	(n = 58)	(n = 73)	(n = 169)		
	Ort. (SS)	Ort. (SS)	Ort. (SS)		
Kaçınmacı Bağlanma	2.82 (1.13)	2.95 (1.06)	2.76 (.99)	.894	.410
Kaygılı Bağlanma	3.32 (1.20)	3.50 (1.07)	3.34 (1.02)	.691	.502
Aile Aidiyeti	12.69 (3.77)	12.75 (3.79)	14.03 (3.21)	5.215	.006*
Kendilik Aidiyeti	50.69 (9.28)	49.30 (10.25)	51.94 (8.18)	2.283	.104
Toplam AAÖ	63.38 (12.13)	62.06 (13.30)	65.97 (10.42)	3.302	.038*
SDBÇ	25.91 (6.23)	25.62 (6.09)	25.25 (5.26)	.331	.718

Tablo 13 (Devam)					
EÖF	29.54 (4.45)	29.51 (4.95)	28.85 (3.93)	.890	.412
KVPÇ	29.97 (4.53)	30.41 (4.39)	30.29 (3.77)	.205	.814
YED	22.28 (2.76)	22.33 (2.95)	22.08 (2.66)	.261	.771
İKAİ	17.90 (2.35)	17.48 (2.55)	17.07 (2.47)	2.634	.073

* $p < .05$

Aile geliri gruplarının, YIYE-II ölçeğinde herhangi bir değişiklik bulunamamıştır. $p > .05$.

Aile geliri grupları, Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak fark edilir değişiklik göstermezken ($p > .05$), Toplam Aile Aidiyeti ölçeği puanı [$F(2, 297) = 5.22, p < .05$], ile Aile Aidiyeti alt boyut puanları [$F(2, 297) = 3.30, p < .05$] bakışından istatistiksel anlamlı değişiklik olduğu görülmektedir. Tukey post-hoc testi sonuçlarına göre, 6500 TL ve üzeri aile gelirine sahip katılımcıların toplam Aile Aidiyeti Ölçeği toplam puanı, 4501-6500 TL arasında aile gelirine sahip katılımcılara kıyasla daha yüksektir. Ek olarak, 6500 TL ve üzeri aile gelirine sahip katılımcıların toplam Aile Aidiyeti alt boyut puanı, hem 4500 TL ve altı hem 4501-6500 TL arasında aile gelirine sahip katılımcılara kıyasla daha yüksek olarak bulunmuştur.

Aile geliri grupları, Yaşam Becerileri Ölçeğinin alt madde puanları bakışından fark edilir bir değişiklik gözlenmemektedir. $p > .05$.

4.2.11 Anne Sütü Alma Süresi; Katılımcıların YIYE-II, A.A.Ö. ve Y.B.Ö. faktör puanlarının anne sütü alma süresi gruplarına (0-3 ay, 6 ay, 1 yıl, 2 yıl) göre dağılımını bulabilmek için ANOVA ile çalışılmıştır (Tablo 14).

Tablo 14

Katılımcıların YIYE-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Y.B.Ö. alt boyut puanlarının anne sütü alma süresi grupların karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü ANOVA sonuçları

Değişken	Anne Sütü Alma Süresi				F	p
	0-3 Ay	6 Ay	1 yıl	2 Yıl		
	(n = 51)	(n = 64)	(n = 103)	(n = 82)		
	Ort. (SS)	Ort. (SS)	Ort. (SS)	Ort. (SS)		
Kaçınmacı	2.89	2.81 (.88)	2.83	2.78	.120	.948
Bağlanma	(1.24)		(1.03)	(1.03)		

Tablo 14 (Devam)						
Kaygılı Bağlanma	3.28 (1.12)	3.57 (1.06)	3.45 (1.07)	3.19 (1.02)	1.796	.148
Aile Aidiyeti	12.63 (3.50)	13.09 (2.95)	13.81 (3.93)	13.83 (3.34)	1.829	.142
Kendilik Aidiyeti	50.00 (10.45)	50.95 (8.56)	50.27 (9.80)	52.78 (6.90)	1.517	.210
Toplam AAÖ	62.63 (13.12)	64.05 (10.93)	64.08 (12.77)	66.61 (9.21)	1.432	.234
SDBÇ	26.12 (6.94)	26.11 (5.12)	24.44 (5.46)	25.86 (5.30)	1.783	.150
EÖF	29.82 (4.53)	29.06 (4.43)	28.43 (4.16)	29.68 (4.14)	1.836	.141
KVPC	30.16 (4.58)	30.23 (4.17)	29.95 (4.02)	30.72 (3.74)	.555	.645
YED	22.22 (2.98)	22.14 (2.68)	22.00 (2.84)	22.40 (2.54)	.333	.802
İKAİ	17.49 (2.73)	17.16 (2.59)	17.16 (2.41)	17.57 (2.48)	.605	.612

* $p < .05$

Anne sütü alma süresi gruplarının, YIYE-II alt boyut puanları tarafından anlamlı farklılık göstermediği gözlemlenmiştir, $p > .05$.

Anne sütü alma süresi grupları, Aile aidiyeti ölçek toplam puanı ile Aile Aidiyeti ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

Anne sütü alma süresi, Yaşam Becerileri Ölçeğinin alt boyut puanları açısından anlamlı farklılık göstermemektedir, $p > .05$.

4.3 Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Yaşam Becerileri Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkililik Analiz Sonuçları

Katılımcılarda YIYE-II Aile Aidiyeti Ölçeği ile Y.B.Ö. boyutlar arasındaki ilişkileri görebilmek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizleri ile

çalışıldı. Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analiz sonuçları Tablo 15’de sunulmuştur.

Tablo 15

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II, Aile Aidiyeti Ölçeği ve Y.B.Ö. boyutları arasındaki korelasyon katsayıları (N = 300)

Ölçek	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10
1.Kaçınmacı Bağlanma	1									
2. Kaygılı Bağlanma	.533*	1								
3. Aile Aidiyeti	-.333*	-.388**	1							
4. Kendilik Aidiyeti	-.359**	-.394**	.657**	1						
5. Toplam AAÖ	-.379**	-.423**	.812**	.973**	1					
6. SDBÇ	-.218**	-.376**	.270**	.322**	.331**	1				
7. EÖF	-.325**	-.350**	.247**	.329**	.330**	.625**	1			
8. KVPÇ	-.317**	-.389**	.287**	.316**	.332**	.511**	.689**	1		
9. YED	-.228**	-.315**	.171**	.297**	.282**	.416**	.656**	.699	1	
10. İKAİ	-.264**	-.269**	.163**	.303**	.284**	.458**	.619**	.541**	.660**	1

** $p < .01$

Katılımcıların Kaçınmacı Bağlanma ile Aile Aidiyeti Ölçeği toplam puanı ($r = -.38, p < .01$) ve Aile Aidiyeti ($r = -.33, p < .01$) ve Kendilik Aidiyeti ($r = -.36, p < .01$) alt boyut puanları arasında negatif yönde anlamlı bağlar görülmüştür. Benzer şekilde, Kaygılı Bağlanma ile Aile Aidiyeti Ölçeği toplam puanı ($r = -.42, p < .01$) ve Aile Aidiyeti ($r = -.39, p < .01$) ve Kendilik Aidiyeti ($r = -.39, p < .01$) alt boyut puanları arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Dolayısıyla, Kaçınmacı Bağlanma ve Kaygılı Bağlanma alt boyut puanları arttıkça, Aile Aidiyeti Ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının azaldığı söylenebilir.

Katılımcıların Kaçınmacı Bağlanma ile Y.B.Ö. alt boyut puanları arasındaki ilişki incelendiğinde, Kaçınmacı Bağlanma puanları ile SDBÇ, ($r = -.22, p < .01$), EÖF ($r = -.33, p < .01$), KVPÇ Becerileri ($r = -.32, p < .01$), YED ($r = -.23, p < .01$) ile İKAİ ($r = -.26, p < .01$) alt boyut puanları içeriğinde negatif yönde anlamlı ilişkiler gözlemlenmiştir. Benzer şekilde, Kaygılı Bağlanma puanları ile SDBÇ ($r = -$

.38, $p < .01$), EÖF ($r = -.35$, $p < .01$), KVPÇ ($r = -.39$, $p < .01$), YED ($r = -.32$, $p < .01$) ile İKAİ Becerileri ($r = -.27$, $p < .01$) alt boyut puanları arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Dolayısıyla, Kaçınmacı ve Kaygılı Bağlanma alt puanları arttıkça Yaşam Becerileri Ölçeği al puanlarının düştüğü söylenebilir.

Aile Aidiyeti Ölçeği toplam puanı ile Yaşam B.Ö. alt boyut puanları arasındaki ilişki incelendiğinde, Aile Aidiyeti Ölçeği toplam puanı ile SDBÇ ($r = .33$, $p < .01$), EÖF ($r = -.33$, $p < .01$), KVPÇ ($r = .33$, $p < .01$), YED ($r = .28$, $p < .01$) ile İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri ($r = .28$, $p < .01$) alt boyut puanları oranında pozitif yönde anlamlı bağlar bulunmaktadır. Aile Aidiyeti alt boyut puanı ile Stres ve Duygular ile Başa Çıkma ($r = .27$, $p < .01$), Empati Kurma ve Öz farkındalık ($r = .24$, $p < .01$), Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri ($r = .29$, $p < .01$), Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri ($r = .17$, $p < .01$) ile İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri ($r = .16$, $p < .01$) alt boyut puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler gözlemlenmiştir. Benzer şekilde, Kendilik Aidiyeti alt boyut puanı ile Stres ve Duygular ile Başa Çıkma ($r = .32$, $p < .01$), Empati Kurma ve Öz farkındalık ($r = .33$, $p < .01$), Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri ($r = .32$, $p < .01$), Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri ($r = .30$, $p < .01$) ile İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri ($r = .30$, $p < .01$) alt boyut puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler gözlemlenmiştir. Dolayısıyla, Aile Aidiyeti Ölçeği toplam ve alt boyut puanları arttıkça Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının da arttığı söylenebilir.

4.4 Aile Aidiyeti ile Yaşam Becerileri Ölçeklerinin Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Alt Boyutlarını Yordama Gücüne İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Bu bölümde, Aile Aidiyeti Ölçeği ile Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyutlarının, YIYE-II alt boyutlarını yordama gücünü test etmek amacıyla Çoklu Doğrusal Regresyon Analizleri uygulanmıştır. Yordanan (bağımlı) değişkenler olan Kaçınmacı ve Kaygılı Bağlanma alt boyut puanları için iki ayrı regresyon denklemi kurulmuştur. Aile Aidiyeti Ölçeği'nin toplam puanı ile alt boyutları arasında yüksek korelasyon gözlemlendiği için regresyon denklemlerine yalnızca toplam Aile Aidiyeti Ölçeği puanı değişkeni eklenmiştir.

4.4.1 Kaçınmacı Bağlanma; Toplam Aile Aidiyeti Ölçeği puanı ile Yaşam Becerileri Ölçeğinin alt boyutlarının hangilerinin Kaçınmacı Bağlanma alt boyut

puanlarını yordadığını bulabilmek üzere yapılan Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi çıktıları Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16

YIYE-II’nin Kaçınmacı Bağlanma alt boyut puanlarını yordayan Aile Aidiyeti Ölçeği Toplam puanı ile Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarına ilişkin regresyon analizi sonuçları

	B	Standart Hata	β	t	p
Sabit	6.374	.494		12.904	.000
Toplam AAÖ	-.026	.005	-.295	-5.214	.000**
SDBÇ	.012	.013	.066	.961	.337
EÖF	-.043	.021	-.177	-2.033	.043*
KVPÇ	-.042	.021	-.165	-2.005	.046
YED	.044	.032	.117	1.390	.166
İKAİ	-.037	.031	-.089	-1.202	.230

** $p < .01$ * $p < .05$.

Kaçınmacı Bağlanma alt boyutunu yordayan değişkenler toplam varyansın %20’sini açıklamaktadır, $F(6, 293) = 12.50$, $p < .01$, $R = .451$, $R^2 = .204$, Düzenlenmiş $R^2 = .187$. Analiz sonuçlarına göre, toplam Aile Aidiyeti Ölçeği puanları, Kaçınmacı Bağlanma puanlarını negatif yönde anlamlı olarak yordamaktadır ($\beta = -.30$, $p < .01$, $CI = -.036 \sim -.016$). Yaşam Becerileri Ölçeğinin yalnızca Empati Kurma ve Öz farkındalık alt boyut puanlarının, Kaçınmacı Bağlanma puanlarını negatif yönde anlamlı olarak yordadığı gözlemlenmiştir ($\beta = -.18$, $p < .05$, $CI = -.084 \sim -.001$). Standardize olmayan regresyon katsayıları incelendiğinde, Empati kurma ve öz farkındalık alt boyut puanının denkleme katkısı, toplam aile aidiyeti ölçeği puanına kıyasla daha yüksektir.

4.4.2 Kaygılı Bağlanma; Toplam Aile Aidiyeti Ölçeği puanı ile Yaşam Becerileri Ölçeğinin alt boyutlarının hangilerinin Kaygılı Bağlanma alt boyut puanlarını yordadığını tespit etmek amacıyla yapılan Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonuçları Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17

YIYE-II’nin Kaygılı Bağlanma alt boyut puanlarını yordayan Aile Aidiyeti Ölçeği Toplam puanı ile Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarına ilişkin regresyon analizi sonuçları

	B	Standart Hata	β	t	p
--	----------	----------------------	---------------------------	----------	----------

Tablo 17 (Devam)					
Sabit	7.651	.489		15.649	.000
Toplam AAÖ	-.027	.005	-.298	-5.491	.000**
SDBÇ	-.033	.012	-.176	-2.678	.008*
EÖF	-.001	.021	-.004	-.049	.961
KVPÇ	-.047	.021	-.179	-2.277	.024*
YED	-.019	.031	-.049	-.602	.548
İKAI	.012	.031	.028	.393	.694

** $p < .01$ * $p < .05$.

Kaygılı Bağlanma alt boyutunu yordayan değişkenler toplam varyansın %27'sini açıklamaktadır, $F(6, 293) = 18.15$, $p < .01$, $R = .521$, $R^2 = .271$, Düzenlenmiş $R^2 = .256$. Analiz sonuçlarına göre, toplam Aile Aidiyeti Ölçeği puanları, Kaçınmacı Bağlanma puanlarını negatif yönde anlamlı olarak yordamaktadır ($\beta = -.30$, $p < .01$, $CI = -.037 \sim -.018$). Yaşam Becerileri Ölçeğinin SDBÇ($\beta = -.18$, $p < .05$, $CI = -.058 \sim -.009$) ile KVPÇ($\beta = -.18$, $p < .01$, $CI = -.087 \sim -.006$) alt boyut puanları, Kaçınmacı Bağlanma alt madde puanlarını negatif yönde anlamlı olarak yordamaktadır. Denkleme en yüksek katkısı KVPÇ Becerileri alt boyutunun yaptığı ve onu takiben SDBÇ ve toplam Aile Aidiyeti Ölçeği puanı geldiği görülmüştür.

Hipotezlerin test edilmesi

Tablo 18
Araştırmanın hipotez sonuçları

Hipotezler	Sonuç
H₁: 1Yetişkinlerde bağlanma stili ile aile aidiyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.	kabul
H₂: Yetişkinlerde bağlanma stili ile yaşam becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.	kabul

H₃: Yetişkinlerde aile aidiyeti ile yaşam becerileri arasında anlamlı istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.	kabul
H₄: Yetişkinlerde bağlanma stili demografik özelliklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	kısmen kabul
H_{4a}: Yetişkinlerde bağlanma stili cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red
H_{4b}: Yetişkinlerde bağlanma stili medeni durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	kabul
H_{4c}: Yetişkinlerde bağlanma stili yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red
H_{4d}: Yetişkinlerde bağlanma stili eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red
H_{4e}: Yetişkinlerde bağlanma stili aylık gelirlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red
H_{4f}: Yetişkinlerde bağlanma stili mesleklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red
H_{4g}: Yetişkinlerde bağlanma stili anne sütü alma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red
H₅: Yetişkinlerde aile aidiyeti demografik özelliklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	kabul
H_{5a}: Yetişkinlerde aile aidiyeti cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	kabul
H_{5b}: Yetişkinlerde aile aidiyeti medeni durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red
H_{5c}: Yetişkinlerde aile aidiyeti yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	kabul
H_{5d}: Yetişkinlerde aile aidiyeti eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red

H_{5e}: Yetişkinlerde aile aidiyeti aylık gelirlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	Kısmenkabul
H_{5f}: Yetişkinlerde aile aidiyeti mesleklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red
H_{5g}: Yetişkinlerde aile aidiyeti anne sütü alma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red
H₆: Yetişkinlerde yaşam becerileri demografik özelliklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	kısmen kabul
H_{6a}: Yetişkinlerde yaşam becerileri cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	kısmen kabul
H_{6b}: Yetişkinlerde yaşam becerileri medeni durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red
H_{6c}: Yetişkinlerde yaşam becerileri yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red
H_{6d}: Yetişkinlerde yaşam becerileri eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red
H_{6e}: Yetişkinlerde yaşam becerileri aylık gelirlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red
H_{6f}: Yetişkinlerde yaşam becerileri mesleklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	kabul
H_{6g}: Yetişkinlerde yaşam becerileri anne sütü alma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.	red

Araştırmada ailedeki doğum sırası ve ailedeki çocuk sayısı bağlanma, aile aidiyeti ve yaşam becerileri durumlarını etkilemediği görülmektedir.

Bölüm 5

Tartışma Sonuç ve Öneriler

5.1 Araştırma Bulgularının Tartışılması

Bu araştırma yetişkin bireylerin bağlanma stillerinin aile aidiyeti ve yaşam becerilerine etkilerinin incelenmesi amacı ile yapılmıştır. Literatürde araştırmalar rehberliğinde değerlendirilmiştir. Bulguların sonuçlarında hipotezlerimizin kısmen doğrulandığı görülmektedir.

Araştırmamızda cinsiyet değişkenine göre bağlanma biçimlerinin değişmediği görülmüştür. Alan yazın taramasında inceleme sonuçlarını kısmen destekler nitelikte çalışmaların mevcut olduğu görülmüştür: Haliloğlu (2008); 615 öğrenci ile yaptığı araştırmada yalnızlık düzeylerinin ile bağlanma biçimleri arasındaki ilişkiyi incelemiş ve kaygılı ve kaçınan bağlanma biçimlerinin cinsiyete göre değişiklik göstermezken kadınlarda güvenli bağlanma oranı puanlarının yüksek olduğunu tespit etmiştir. Bayar (2021): yetişkin bireylerin erken aşamada oluşan olumsuz şemaları ile bağlanma biçimlerinin romantik ilişkilere yansımada, başa çıkma şekilleri ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada bağlanma biçimlerinin cinsiyete, yaş ve eğitim durumuna göre farklılaşmadığını sonucunu bulmuştur. Mazı (2022); 222 kişi ile, bağlanma biçimlerinin değişim ve gelişim uyum sağlama becerilerine ve kendine yetebilme davranışları arasındaki etkilenme düzeylerini incelediği araştırmasında bağlanma biçimlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Momeni ve arkadaşları (2022); İran’ da 60 yaşlı bireyle yapılan çalışmada bağlanma biçimlerinin mutlulukla ve hatırlama becerisi arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonuna göre bağlanma biçimleri cinsiyete göre farklılık göstermez iken güvenli bağlanma durumunun mutlulukla pozitif, kaçınan ve kararsız bağlanmanın ise negatif yönde ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Subaşı ve Kazan (2020); Bağlanma biçimlerinin çocukluktan yetişkinliğe iletişimdeki etkilerini incelendiği ve 324 kişiye ulaşılan çalışmada bağlanma biçimlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir değişim olmadığı saptanmıştır.

Bu araştırmada cinsiyet değişkenine göre, A.A.. toplam puanı ile Aile Aidiyeti ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Buna göre erkek katılımcıların toplam aile aidiyeti puanı ile aile ve kendilik aidiyeti puanları kadın katılımcılara kıyasla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Alan yazın incelendiğinde bulguyu destekleyen araştırmalar mevcuttur: Ayberk ve Taylan (2021); 290 kişi ile Cizre ilinde yaptığı, aile aidiyetinin aile içi sorunlarda ve değişen aile yapısında etkilerini incelediği çalışmasında erkeklerin kadınlara göre daha fazla aile aidiyeti hissettikleri bulgusunu elde etmiştir. Bu durumun toplumsal cinsiyet rolleriyle ilgili olduğu düşünülebilir. Birçok toplumda halihazırda, kız çocukları daha çok baskı ve kısıtlayıcı tutumla büyütülmektedir. (Çelikkaleli ve Avcı, 2016). Aile içerisinde çoğu zaman erkek çocukların daha rağbet görmesi birçok coğrafyada üzücü de olsa hala geçerliliğini sürdürmekte olduğu düşünülürse daha çok sevilen ve daha umut bağlanarak, ailesini korumak kollamak noktasında kendisinin sorumlu olacağı bilgisi ile büyüyen erkek aileye aidiyet duygusu haliyle yüksek olacaktır. Literatür tarandığında benzer araştırmaların olduğu görülmektedir. (Küçükşen ve Toptaş, 2023); Aile bütünlüğü ile yaşam doyumunu arasında doğru orantılı bağlantı olduğunu ve aynı zamanda erkeklerin kadınlara oranla daha çok aile aidiyet bütünlüğü hissettiklerini tespit etmiştir. Koser E.ve Barut Y. (2020) 300 lisans ğrencisi ile yaptıkları inceleme neticesinde, iletişimde iyi olanların iyi problem çözdükleri bilgisine ulaşılmıştır. Aynı araştırmada iletişim becerileri ve bağlanma stillerinin alt boyutları arasında da belirgin bir ilişki bulunduğu belirtilmiş. Özellikle, korkulu ve saplantılı bağlanma stilleri ile iletişim becerileri arasında negatif bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra, problem çözme becerileri ve bağlanma stillerinin alt boyutları arasında da anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Güvenli veya kayıtsız bağlanma stilleri ile problem çözme becerileri arasında önemli bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca belirtmek gerekir ki, Literatür taranırken tam tersi durumun yani kadınların aidiyet duygusunun erkeklerden daha fazla olduğu araştırmaların da yadsınamayacak çoğunlukta olduğu görülmektedir; Korkut ve Gençtürk (2020), Hikmetoğlu (2023); Karip ve Ark. (2020), Durlanık ve Uzman (2022), Kır ve Ark. (2021), Biter (2021), zoğul (2020), Saki (2018). Akyüz (2021)

Araştırmada; cinsiyet değişkeninde, yaşam becerilerinden biri olan duygularla ve stresle başa çıkma alt boyut puanlarına bakıldığında kadınlara oranla erkeklerin

puanlarının daha fazla olduğu saptanmıştır. Erkeklerin kadınlara oranla stres ve duyguları yönetiminde daha yüksek olduğu açısından alan yazın taramasında birebir aynı başlıkta çalışmaların olmadığı ancak benzer sonuçlara varılan çalışmaların mevcut olduğu görülmektedir. Mazı (2022), beş ilde yaptığı çalışmada, erkeklerin öz yeterlilik durumu ve kendini kontrol altında tutma becerisinin kadınlara oranla daha yüksek olduğu sonucunu tespit etmiştir. Araştırma bulgumuzu destekler nitelikteki bir diğer araştırmada, Kara ve Saydam (2022);Türkiye genlinde 83 üniversitede eğitim alan öğrencilerden 847 katılımcı ile yapılan bağlanma biçimlerini çeşitli değişkenlere göre incelemiştir. Çalışmada stresle baş etme ve problem çözme puanları erkeklerde kadınlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Çakmak ve ark. (2022); Toplam 638 katılımcı ile mutluluk düzeyleri ve yaşam becerilerinin demografik özelliklere göre farklılaşma durumlarını araştırdıkları çalışmada, erkeklerin stresle baş etme ve problem çözme becerilerinin kız öğrencilere göre daha fazla olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırmada cinsiyete göre, Empati Kurma ve Öz farkındalık, Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri, Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri ve İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri alt boyut puanları açısından anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Kurtdeve ve Yıldırım (2018); öğretmenlik bölümünde öğrenim gören 460 kişi ile yaptıkları çalışmada yaşam becerilerinin farklı değişkenlere göre farklılaşma durumlarını incelemiştir. Araştırma sonunda sadece empati kurma ve öz farkındalık durumunda kadınların erkeklere oranla daha olumlu gözlenirken diğer yaşam becerilerinde ise bizim sonuçlarımıza benzer şekilde cinsiyete göre farklılık görülmediği saptanmıştır.

Araştırmada, 18-25 yaş grubundaki katılımcıların hem toplam Aile Aidiyeti Ölçeği puanı hem de Kendilik Aidiyeti alt boyut puanı, 31-40 yaş grubu ve 41-45 yaş grubundakilere nazaran daha fazla olduğu gözlenmiştir. Bu durumda yaşlar arttıkça aile ve kendilik aidiyeti azalmaktadır. Aynı zamanda 18-25 yaş arası bireylerin aile aidiyeti ve kendilik aidiyeti diğer yaşlardan daha fazladır denilebilir. Şöyle ki 18-25 yaş insan hayatının gelişim aşamalarının en önemli basamaklarından. Erikson; 18-30 yaş arasını genç yetişkinlik adını vermekte ve bu dönemde yakın ilişkiler kurmaya ve bu ilişkileri için fedakarlık yapmaya hazır olduğunu belirtmektedir. Ailesindeki güçlü ilişkileri olanların güvenli bir şekilde aidiyet hisseder, aidiyet hissedemeyenler yalnızlaştırır (Tarhan ve Kılıç, 2016). Birey gençlikten yetişkinliğe geçiş yaptığı bu

süreçte çoğu zaman öğrenim durumu, meslek seçimi, medeni durum seçimi, ailesiyle veya tek yaşama seçimi gibi pek çok önemli kararlar almak durumunda kaldığı bir süreçtir. Bu nedenle kendisini, ailesini en çok düşündüğü, hayatı anlamak için kendine ve aileye en çok baktığı dönemlerdir duygusal olarak en hassas olduğu dönemde kendine ve ailesine ait olma hissi en yüksek seviyelerde olduğu düşünülmektedir. Literatür taramasında araştırmamızın bulgularına benzer araştırmaların olduğu görülmektedir. (Yusufoğlu ve Cerev,2019); üniversite öğrencilerinde akademik başarı ve aile aidiyetinin birbirinden etkilenme durumlarını ölçmüşlerdir. 473 katılımcı ile yapılan çalışma sonunda 16-18 yaş arasında aile aidiyet oranı en yüksek düzeyde olduğu bunun yanı sıra 28 yaş ve üzeri yaşlarda ise aile aidiyet duygusunun eksildiği tespit edilmiştir. Koser ve Barut (2020);300 lisans talebesi ile yürüttüğü çalışmada katılımcıların yaşları yükseldikçe kayıtsız bağlanma biçiminde de yükselme tespit etmiştir. Şişman 2016: yaş düzeyleri ile kaygılı bağlanma arsında anlamlı ilişki saptanmıştır.

Bu araştırmada yetişkin bağlanma biçimleri ile medeni durum arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmış, bekar katılımcıların kaçınmacı bağlanma puanları, evli katılımcılara kıyasla anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Bu durumun kaçınmacı bireylerin evlilikten de kaçındığı ile açıklanabileceği düşünülmektedir. Bu sonucu destekler çalışma alan yazında bulunmaktadır; Sagone E. Ve Ark. (2023). Yaptıkları çalışmada yetişkin bağlanma stilleri, psikolojik iyi oluş ve ilişki durumu arasındaki ilişkiyi kesitsel bir çalışma ile araştırmışlardır. Sonuç olarak uzun vadeli istikrarlı ilişkileri olan bireylerin, bekar bireylere nazaran daha fazla psikolojik iyilik halini korudukları ve bekar bireylerde daha çok kaçınmalı bağlanma olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada; özel sektör çalışanlarının empati kurma ve öz farkındalık ile Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri alt boyut puanları, kamu sektörü çalışanlarına kıyasla anlamlı olarak daha yüksektir. Ek olarak, özel sektör çalışanlarının Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri hem kamu sektöründe çalışan hem de herhangi bir işte çalışmayan katılımcılara kıyasla daha yüksektir. Farklı olarak, kamu sektörü çalışanlarının İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri hem özel sektör çalışanlarından hem de herhangi bir işte çalışmayan katılımcılara kıyasla anlamlı olarak daha düşüktür. Bulgumuzun sonucuna benzer destekleyecek veya değişiklik gösteren bulgulara ulaşamamıştır. Farklı çalışmalarda netice alınabilir.

Bununla birlikte bu sonuçların: Kamu çalışanlarının çalışma saatleri, sigorta durumlarının netliği sebebi ile rutinlerinde çok güvende çalışabildikleri buna karşın özel sektör çalışanlarının ise daha performansa yönelik çalıştıkları ve bu nedenle iletişimde daha etkin olabilmek adına empatik ve iletişim becerilerinde daha aktif kalabilmeleri gerekliliğinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırmada; Annesi lise mezunu olan katılımcıların İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri alt boyut puanları, annesi ilköğretim mezunu olan katılımcılara kıyasla anlamlı olarak daha yüksektir. Bu sonuçlar birebir olmamakla birlikte literatürle uyumludur; Aytaç (2023); Lise mezunu annenin çocuklarının iletişim becerilerinin daha iyi olduğunu tespit etmiştir. Dilber ve Akhan (2019);448 katılımcı öğretmen ile yapılan çalışmada, annesi ortaöğretim ve lise mezunu olan katılımcıların iletişim becerileri daha fazla bulunmuştur.

Araştırmada; Babası lisans ve lisansüstü öğrenim düzeyine sahip katılımcıların Kaçınmacı bağlanma puanları babası ilköğretim düzeyinde eğitime sahip katılımcılara kıyasla daha yüksekken, babası lise seviyesinde eğitime sahip katılımcılara kıyasla daha düşüktür. Bu durumun eğitim seviyesi yükseldikçe baba beklentilerinin daha artacağı bu nedenle çocuğun daha kaçınan davranmaya sevk edeceği düşünülmektedir. Benzer araştırmalarda; Deleş ve ark. (2021);Baba öğrenim düzeyi kaçınmacı bağlanmayı etkileyen unsurlardandır tespitini yapmıştır. Subaşı ve Kazan (2020); Babaların eğitim durumu ile kaçınmalı bağlanma arasında negatif yönde bağlantı tespit edilmiştir.

Araştırmada gelir düzeyi arttıkça aile aidiyet puanını yükseldiği tespit edilmiştir. Araştırma bulgusunu destekleyen çalışmalar; Yusufoglu ve Cerev (2019), aile aidiyetinin gelir seviyesi arttığında aidiyetin de yükseldiği tespit edilmiştir. Erözkan(2020); Araştırma sonucunda aile geliri ile aile ve kendilik aidiyeti arasında ilişki olduğunu tespit edilmiş, aile geliri arttıkça aile ve kendilik aidiyet puanlarının da arttığı görülmüştür. Alan yazında tarama yapıldığında yaptığımız araştırma sonuçlarını destekleyen çalışmalar olduğu görülmektedir. Aile içinde özellikle fiziksel ihtiyaçlarının karşılanması için maddi imkânlara gereksinim vardır. Aile bireyleri ihtiyaçları zamanında giderildiğinde stres durumu daha azalır ve mutluluk oranı fazla olabilmekte dolayısıyla isteklerini yerine getiren aileye bireyin daha çok kendisini ait hissedebileceğinin mümkün olduğundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Alanyazında araştırma bulgularımızı destekleyen benzer çalışmalar mevcuttur. Yeter (2019) öğrencilerle yaptığı çalışmasında aile aidiyeti alt boyutu olan kendilik aiti durumu ile aile geliri arasında yüksek gelirli öğrenciler lehine olumlu olarak tespit etmiştir. (Uysal 2019). Üniversite öğrencileri arasında mizah ve aile aidiyeti arasındaki ilişkiyi araştırmış ve sonuç olarak Aile Aidiyeti Toplam puanlarının katılımcıların aile gelir düzeyi yüksek olduğunda aidiyet duygusunun arttığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bir diğer araştırmada (Gülel, 2019) suça meyilli gençlerle yaptığı çalışmada, aile aidiyetinin düşük olduğunda ailenin gelirinin de düşük olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada katılımcıların Kaçınmacı Bağlanma ile Aile Aidiyeti Ölçeği toplam puanı ve Aile Aidiyeti ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Kaçınma ve kaygılı bağlanma arttıkça aile aidiyeti azalmaktadır denilebilir. Bulgumuzu destekleyen araştırmada Güler (2022); öğrencilerin İstanbul örneğinde bağlanma biçimleri ve aile aidiyeti durumlarının etkilene düzeyleri araştırılmıştır. Çalışma 305 katılımcı ile gerçekleştirilmiş aile aidiyeti ile güvenli bağlanma biçimi arasında doğru orantılı pozitif ilişki tespit edilmiştir.

Araştırmada; Kaygılı Bağlanma ile Aile Aidiyeti Ölçeği toplam puanı ve Aile Aidiyeti ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Kaçınmacı Bağlanma ve Kaygılı Bağlanma alt boyut puanları arttıkça, Aile Aidiyeti Ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının azaldığı gözlemlenmiştir. Benzer şekilde; Koser ve Barut (2020); kaygılı bağlanması olanlarda aile aidiyeti azalmaktadır sonucuna ulaşmışlardır.

Kaçınmacı ve Kaygılı Bağlanma alt boyut puanları arttıkça Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının düştüğü söylenebilir. Alan yazında; Brennan, Shaver (1998); Kaçınmalı bağlanan bireyler bir sorunla karşılaştığında kendini ifadede çekindiği için iletişim problemleri kişiler arası iletişimde zorlandıkların belirtmiştir.

Aile Aidiyeti Ölçeği toplam ve alt boyut puanları arttıkça Yaşam Becerileri Ölçeği alt boyut puanlarının da arttığı görülmektedir.

Sonuç olarak; Bağlanma teorisi, bireylerin aileleriyle olan ilişkilerinin şekillendirdiği ve başka ilişkilere de yansıdığı bir perspektif sunar. Buna göre, kaçınmacı bağlanma ve kaygılı bağlanma alt boyutları yüksek olan bireyler,

geçmişteki aile deneyimleri nedeniyle yakın ilişkilere olan güvenlerini sınırlayabilirler.

Kaçınmacı bağlanma alt boyutu yüksek olan bireyler, genellikle duygusal bağımsızlık ve mesafeyi tercih ederler. Bu durumda, A.A.Ö. toplam ve alt boyut puanları azalmaktadır çünkü kaçınan bireyler aile bağlarına daha az önem verirler ve bu bağları zayıflatma eğilimindedirler.

Öte yandan, kaygılı bağlanma alt boyutu yüksek olan bireyler, başkalarına olan güvenlerini ve aidiyet hislerini sorgulayabilirler. Bu durumda da A.A.Ö. toplam ve alt boyut puanları azalır çünkü bu bireyler genellikle ailelerinden yeterli destek ve ilgi görmeme kaygısı taşırlar ve bu ilişkiyi aidiyet hislerini zayıflatabilirler. Kaçınmacı bağlanma ve kaygılı bağlanma alt boyut puanları arttıkça, bireylerin aileleriyle olan ilişkilerine duydukları aidiyet ve bağlanma hissi azalma eğilimindedir. Bu nedenle, A.A.Ö. toplam ve alt boyut puanlarının düştüğü düşünülmektedir.

5.2. Sonuç

Erkek katılımcıların toplam aile aidiyeti puanı ile aile ve kendilik aidiyeti alt boyut puanları kadın katılımcılara kıyasla daha yüksektir.

Erkek katılımcıların Stres ve Duygular ile Başa Çıkma alt boyut puanlarının kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir.

18-25 yaş grubundaki katılımcıların hem toplam Aile Aidiyeti Ölçeği puanı hem de Kendilik Aidiyeti alt boyut puanı, 31-40 yaş grubu ve 41-45 yaş grubundaki katılımcılara kıyasla anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur.

Bekâr katılımcıların kaçınmacı bağlanma puanları, evli katılımcılara kıyasla anlamlı olarak daha yüksektir.

Özel sektör çalışanlarının empati kurma ve öz farkındalık ile Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri alt boyut puanları, kamu sektörü çalışanlarına kıyasla anlamlı olarak daha yüksektir.

Özel sektör çalışanlarının Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri hem kamu sektöründe çalışan hem de herhangi bir işte çalışmayan katılımcılara kıyasla daha yüksektir.

Kamu sektörü çalışanlarının İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri hem özel sektör çalışanlarından hem de herhangi bir işte çalışmayan katılımcılara kıyasla anlamlı olarak daha düşüktür.

Annesi lise mezunu olan katılımcıların İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri alt boyut puanları, annesi ilköğretim mezunu olan katılımcılara kıyasla anlamlı olarak daha yüksektir.

Babası lisans ve lisansüstü öğrenim düzeyine sahip katılımcıların Kaçınmacı bağlanma puanları babası ilköğretim düzeyinde eğitime sahip katılımcılara kıyasla daha yüksekken, babası lise seviyesinde eğitime sahip katılımcılara kıyasla daha düşüktür.

6500 TL ve üzeri aile gelirine sahip katılımcıların toplam A.A.Ö. toplam puanı, 4501-6500 TL arasında aile gelirine sahip katılımcılara kıyasla daha yüksektir. Ek

olarak, 6500 TL ve üzeri aile gelirine sahip katılımcıların toplam Aile Aidiyeti alt boyut puanı, hem 4500 TL ve altı hem 4501-6500 TL arasında aile gelirine sahip katılımcılara kıyasla daha yüksek olarak bulunmuştur.

Katılımcıların Kaçınmacı Bağlanma ile A.A.Ö. toplam puanı ve Aile Aidiyeti ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Kaygılı Bağlanma ile Aile Aidiyeti Ölçeği toplam puanı ve Aile Aidiyeti ve Kendilik Aidiyeti alt boyut puanları arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Kaçınmacı Bağlanma ve Kaygılı Bağlanma alt boyut puanları arttıkça, Aile Aidiyeti Ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının azaldığı söylenebilir.

Kaçınmacı Bağlanma alt boyutunu yordayan değişkenler toplam varyansın %20'sini açıklamaktadır. Analiz sonuçlarına göre, toplam Aile Aidiyeti Ölçeği puanları, Kaçınmacı Bağlanma puanlarını negatif yönde anlamlı olarak yordamaktadır Yaşam Becerileri Ölçeğinin yalnızca Empati Kurma ve Öz farkındalık alt boyut puanlarının, Kaçınmacı Bağlanma puanlarını negatif yönde anlamlı olarak yordadığı gözlemlenmiştir Standardize olmayan regresyon katsayıları incelendiğinde, Empati kurma ve öz farkındalık alt boyut puanının denkleme katkısı, toplam aile aidiyeti ölçeği puanına kıyasla daha yüksektir.

Kaygılı Bağlanma alt boyutunu yordayan değişkenler toplam varyansın %27'sini açıklamaktadır, Analiz sonuçlarına göre, toplam Aile Aidiyeti Ölçeği puanları, Kaçınmacı Bağlanma puanlarını negatif yönde anlamlı olarak yordamaktadır. Y.B.Ö.Stres ve Duygular ile Başa Çıkma ile Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri alt boyut puanları, Kaçınmacı Bağlanma alt boyut puanlarını negatif yönde anlamlı olarak yordamaktadır. Denkleme en yüksek katkıyı KVPÇ alt boyutunun yaptığı ve onu takiben SDBÇ ve toplam Aile Aidiyeti Ölçeği puanı geldiği görülmüştür.

5.3. Öneriler

Gelişen teknolojiye, değişen zamana rağmen hiç değişmeyen gerçek, canlılar içinde bakıma muhtaç olarak dünyaya gelen tek canlının insan yavrusu olması ve hayatı anlamlandırma çabalarının; kültüre, topluma, coğrafyaya bakmaksızın değişiklik göstermemesidir.

Kaygılı ve kaçınan bağlanma, yetişkinlik bağlanma modelidir. Bu bağlanma tarzı, çocukluk döneminde güvenli bir bağlanma geliştiremeyen bireylerde sık görülen bir durumdur.

Kaygılı bağlanma tarzıyla ilişkili olan bireyler genellikle sürekli endişelenir, diğer insanlara güvenmekte zorlanır ve sürekli onay ve ilgi ararlar. İlişkilerinde aşırı özverili olabilirler ve başkalarının duygusal olarak sürekli olarak onları terk edeceğini düşünürler. Bu nedenle, sık sık ilişkilerinin geleceği hakkında endişe duyarlar ve sürekli bir yakınlık ve onay arayışında olabilirler.

Kaçınan bağlanma tarzıyla ilişkili olan bireyler ise, duygusal bağlantılardan kaçınma eğilimindedirler. Kendilerini güçlü ve bağımsız hissetmek isterler ve duygusal olarak bağlanmaktan kaçınabilirler. İlişkilerinde bağımsızlık ve kişisel alan ihtiyaçları ön plandadır. Bu nedenle, başkalarıyla yakın ilişkilerde zorluk yaşayabilirler ve sık sık partnerlerini itebilirler.

Kaygılı ve kaçınan bağlanma tarzları devam eden bir döngüdür. Kaygılı bağlanma tarzıyla ilişki kurma eğiliminde olan bireyler, kaçınan bağlanma tarzıyla ilişki kurma eğiliminde olan bireylerle çekim noktasında buluşabilirler. Bu durumda, kaygılı bağlanma tarzındaki bireyler sürekli onay ve ilgi arayışında olabilirlerken, kaçınan bağlanma tarzında olan bireyler ise duygusal bağlantılardan kaçınabilirler. Bu bağlanma tarzları, geçmiş deneyimler ve ebeveynlerin bakım tarzlarıyla ilişkilendirilebilir. Örneğin, güvenli bir bağlanma geliştirmeyen bir çocuk, kaygılı veya kaçınan bağlanma tarzlarından birini geliştirebilir. Bu bağlanma tarzı ile ilgili farkındalık ve terapi, bireylerin bu kalıpları fark etmelerine ve sağlıklı bir bağlanma oluşturmalarına zemini hazırlamalarını sağlayacaktır.

Bu nedenle evrensel bir durumla bağlanma stillerinin aileyi etkileme durumunun devamlılığı yadsınamaz bir gerçek olarak kendini göstermektedir.

Literatür incelendiğinde bağlanma konusunda özellikle doksanlı yıllardan sonra oldukça yoğun araştırmalar yapılmıştır. Araştırmaların çoğunda çocuk ve ergen bağlanma problemlerinin işlendiği görülmektedir. Yetişkinlerle daha fazla çalışma yapılmasının gerekliliği düşünülmektedir.

Homan K.j. (2018) çocuk ve bakım veren arasındaki bağlanma biçimlerinin, bireyleri diğer insan ilişkilerinde nasıl tepki vereceğine dair sistematik bir düşünce, duygu ve davranış kalıbını oluşturduğunu söyler.

O halde;

Sağlıklı toplumlar için güvenli bağlanma ve etkileri konusunda ivedilikle toplumları bilinçlendirmeye ihtiyaç vardır.

Toplumun en önemli prototipi olan ailedir. Aileyi kurmak için bir araya gelen yeni evlenecek çiftlere, hamilelik sürecinde olanlara, bağlanma teorisi hakkında mutlaka bilgiler verilmeli. Öncelikle kendi bağlanma örüntüleri gözden geçirilmeli ve ihtiyaç halinde bu konuda uzman Aile Danışmanlarına yönlendirilmelidir. Bu nedenle aslında her ailenin nasıl ki bir sağlık ocağı aracılığı ile aile hekimi tarafından fiziksel sağlığı takip ediliyor ise aynen bu şekilde her sağlık ocağında nüfus dağılımına orantılı aile danışmanı kadroları olmalı ve aileler ruh sağlığı açısından da takip edilmelidir. Bu danışmanlık hizmetleri evlat edinen ve bu girişimi yeni düşünen aileler içinde aile bağlanma öneminin işlendiği eğitimler açılmalıdır. Zira günümüzde yaşanan depremler, savaşlar nedeni ile sahipsiz kalan çocuklar için bireyler evlat edinmek istemektedir. Ayrıca evlenmeyi tercih etmeyen ancak ebeveyn olmak isteyen bireylerin sayısı da gün geçtikçe artmaktadır. Bu nedenle bu konu için devlet politikası ile içerikler üretilmelidir.

Yaşam becerileri alanında tüm eğitim aşamalarında dersler açılmalıdır. Akademik öğretilerin yanında hayatta karşılaşılabilecek problemlerle baş edebilme, karar verme, empati, kişiler arası iletişim, kritik düşünme, stres yönetimi kendisini ifade edebilme, özgün olabilme gibi yaşam beceri eğitimleri yaparak yaşayarak öğretme modeli ile uygulamalı olarak verilmelidir.

Psikoterapi alanında çalışan uzmanlar, danışanlarına bağlanma perspektifinden bakışı öğretilmelidir.

Sağlıklı bağlanma anne ile bebek arasında özellikle ilk iki senede oluşmaya başlar. Etkisinin tüm yaşantıya yansımaları olduğu çok nettir. O nedenle özellikle ilk iki sene bebeğine annenin bakım vermesi teşvik edilmelidir. Doğum izinleri bu ilk iki seneyi dikkate alacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

Aile aidiyetinin gelir düzeyi ile daha arttığı sonucundan kaynaklı düşünüldüğünde, ailelere çocukları olduğunda devlet tarafından maddi olarak destek sağlanmalıdır. Ailenin maddi refahı olduğunda anne babalar daha az stresli olacağından çocuklarına daha bağlı ve hayat becerilerini öğretme noktasında daha aktif rol alabileceklerdir.

Sağlıklı bağlanmanın önemi medya aracılığıyla desteklenmelidir. Kamu spotları, el ilanı, broşür, sosyal medya sayfaları düzenlenebilir. Hatta günümüzde sanal alemde fenomen olan kişilerin bu konuda örnek olabileceklerin öne çıkarılması gençlerin daha çok dikkatini çekecektir.

Araştırma yapılırken alan yazında Yetişkinlerde bağlanma konu başlığı ile oldukça araştırma mevcutken aile aidiyeti ve yaşam becerileri başlıklı araştırma yazılarının yeterli olmadığı görülmüştür. Bu nedenle yeni araştırmalarda bu içeriklerde projeler üretilebilir. Bu alanda araştırma yapacak araştırmacılara bağlanma biçimlerini daha detaylı açıdan ölçebilen ölçekler kullanılması tavsiye edilebilir. Bu araştırmada kullanılan ölçekle sadece iki boyut ölçülebilmektedir. Özellikle yaşam becerileri araştırmaları fen bilimlerinde daha fazla işlenirken sosyal bilimler alanında bu içerik daha az işlenmiştir. Bu temalarda bilimsel çalışmaya gereksinim vardır.

KAYNAKÇA

- Akyavuz, E. K. (2020). Öğretmen Adaylarının Yaşam Becerilerinin İncelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 18 (1) , 205-219. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.879817>
- Alavi, M., Latif, A. A., Ninggal, M. T., Mustaffa, M. S., & Amini, M. (2020). Family functioning and attachment among young adults in Western and Non-Western societies. *The Journal of Psychology*, 154(5), 346–366. <https://doi.org/10.1080/00223980.2020.1754153>
- Algan, T. (2016, October 29). *Aile Danışmanlığı Uygulaması: Dünyü, Bugünü ve Yarını*. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/itobiad/issue/24659/260260>
- Aslantürk, H. (2020, September 30). *Üvey aileye sahip gençlerde aile aidiyeti: Nitel bir analiz*. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunisosbil/issue/57299/781502>
- Aydın, B. (2020). *Çocuk ve Ergen Psikolojisi* (6th ed.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Aytaç, M. (2023). Ebeveyn İletişiminin İlköğretim 2. Sınıf Öğrencilerinin Dil Gelişimi ve Okumaya Yönelik Tutumları Üzerinde Etkisi. *KTO Karatay Üniversitesi*.
- Baltacıoğlu, S. B. (2016). *Genç yetişkinlerin bağlanma stillerinin, yakın ilişkilerindeki psikolojik eğilimlerinin ve ilişki inançlarının incelenmesi* [MA thesis]. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Bardakçı, Ş. B. (2009). *Devlet Koruması Altında Yetişen Bireylerin Sosyal Destek Algısı ve Aile Aidiyetinin İncelenmesi* [MA Thesis]. Selçuk Üniversitesi.
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226–244. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.2.226>
- Başar, G. B. (2004). *Ergenlerin Aile Aidiyeti ve Ebeveyn İlişkileri ile Ahlaki Olgunluk Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi* [MA, thesis]. Karabük: Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Bayram, N. (2010). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş AMOS uygulamaları*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Biter, E. B. (2021). *Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Aile Aidiyet Düzeyinin Bağlanma Stilleri Ve Benlik Saygısı Bağlamında İncelenmesi* [MA thesis]. Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Bolat, Y., & Balaman, F. (2017). Yaşam Becerileri Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Journal of the Human and Social Sciences Researches*, ISSN: 2147-1185.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss. Vol. 2 Separation anxiety and anger*. New York, NY Basic Books. - References - Scientific Research Publishing. (n.d.).
- Branjerdporn, G., Meredith, P., Strong, J., & Green, M. (2019). Sensory sensitivity and its relationship with adult attachment and parenting styles. *PLOS ONE*, 14(1), e0209555. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0209555>
- Brennan, K. A., Clark, C. L., & Shaver, P. R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview. *ResearchGate*, 46–76. https://www.researchgate.net/publication/301325948_Self-report_measurement_of_adult_attachment_An_integrative_overview
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: istatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pagem Kitabevi.
- Çam, Z., & Çelik, G. Ş. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stillerinin İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmaları Yordama Gücünün İncelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(6), 787–797. <https://doi.org/10.18506/anemon.403559>
- Deleş, B., Oğuz, E. M. R. E., & Keskinkılıç, A. U. (2021). Çocuk Gelişimci Adaylarının Bağlanma Stillerinin Şiddet İçeren Ve Şiddet İçermeyen Suç Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(25), 602-615.
- Demirdağ, M. F. (2017). Bağlanma Teorisi'nin Kökenleri: John Bowlby Ve Mary Ainsworth. *Düzce Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(2), 76-90.

- Demirel, C. (2018). *Yetişkinlerde Bağlanma Stilllerinin Mutluluk, Yaşam Doyumu Ve Depresyon İle İlişkisinin İncelenmesi* [Master thesis]. Işık Üniversitesi.
- Deveci, İ., Konuş, F. Z., & Aydı, M. (2018). 2018 Yılı Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yaşam Becerileri Açısından İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47(2), 765-797.
- Dilber, F. & Akhan, O. (2019). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri Düzeylerinin İncelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi* , 7 (17) , 473-493. <https://doi.org/10.33692/Avrasyad.590721>
- Durmuş, İ. (n.d.). Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisinin Genç Bireylerin Yaşam Tarzları İle Girişimcilik Niyetleri Açısından İncelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 1731-1749.
- Durnacı, Ü., & Ültay, N. (2020). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Eleştirel Ve Yaratıcı Düşünme Eğilimleri. *Turkish Journal of Primary Education*, 5(2), 75-97.
- Dursun Y. (2019). *Suçta Sürüklenen Çocukların Bağlanma Stilleri ve Aile Aidiyetleri: Marmara Bölgesi Örneği* [Ma thesis]. Yalova: Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dursun, Y. (2021, June 30). *Suçta Sürüklenen Çocukların Bağlanma Stilleri ve Aile Aidiyetleri*. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/spshcd/issue/68077/1057622>
- Elibol, Ş., & Tok, E. S. S. (2019). Bağlanma Stilleri, Duygu Düzenleme, Reddedilme Duyarlılığı, Yakınlık Korkusu Ve Kendini Saklamanın Kırılgan Narsisizm İle İlişkisi. *Ayna Klinik Psikoloji Dergisi*, 6(2), 127-148.
- Eskici, G. Y., & Özsevgeç, T. (2019). Yaşam Becerileri İle İlgili Çalışmaların Tematik İçerik Analizi: Bir Meta-Sentez Çalışması. *International E-Journal of Educational Studies*, 3(5), 1-15.
- Fidan, Nk Ve Yıldırım, N. (2018). Öğretmen Adaylarının Yaşam Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Avrupa Eğitim Araştırmaları Dergisi*.

- Gülel, E. A., & Daşbaşı, S. (2019). Suça Sürüklenmiş Erkek Çocuklarda Aile Aidieti Ve Yaşam Doyumu İlişkisi. *Toplum Ve Sosyal Hizmet*, 30(3), 965–987. <https://doi.org/10.33417/tsh.622589>
- Güler, Y. (2022). *Üniversite öğrencilerinin aile aidietlerinin bağlanma stillerine etkisi: İstanbul örneği* [Ma thesis]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Gümüştpe, H. (2019). *Çocukların bağlanma kaygısı ile bağlanma kaçınmasının okula bağlanma ve akran ilişkilerine etkisinin incelenmesi*.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Güvenç, S. (2016). *Engelli Kardeşe Sahip Çocuk ve Ergenlerin Kardeşlerine Yönelik Tutumları İle Kabul Ret Düzeyi İlişkisinin İncelenmesi* [Ma thesis]. İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul.
- Hoenicka, M. a. K., López-De-La-Nieta, O., Rubio, J. L. M., Shinohara, K., Neoh, M. J. Y., Dimitriou, D., Esposito, G., & Iandolo, G. (2022). Parental bonding in retrospect and adult attachment style: A comparative study between Spanish, Italian and Japanese cultures. *PLOS ONE*, 17(12), e0278185. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0278185>
- Homan, K. J. (2016). Öz şefkatin aracılık rolü. *Yaşlanma Sağlığı*, 22(3), 363–370. <https://doi.org/10.1080/13607863.2016.1254597>
- Howard, M. S., & Medway, F. J. (2004). Adolescents' attachment and coping with stress. *Psychology in the Schools*, 41(3), 391–402. <https://doi.org/10.1002/pits.10167>
- İl'K, D. A. (2019, December 10). *Ergenlerde Bağlanma Ve Aile Aidietinin İlişkisinin İncelenmesi The Relationship Between Attachment and Family Belonging in Adolescents*. https://dergipark.org.tr/en/pub/pprjournal/issue/51342/668757#article_cite
- Jamali, S., Sabokdast, S., Nia, H. S., Goudarzian, A.H., Beik, S. and Allen, K.A.,. (2016). The Effect of Life Skills Training on Mental Health of Iranian Middle

- School Students: A Preliminary Study. *Iranian Journal of Psychiatry*, 11(4), 269. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28050189/>
- Kalaycı, Ş. (2017). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri* (8th ed.). Ankara, Dinamik Akademi.
- Kara, Y. & Saydam, R. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilllerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 27 (1), 151-170.
- Karaca, N. (2021). *Evli bireylerde bağlanma stilleri ile aile işlevselliği arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Ma thesis]. İstanbul Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karakaya, Y., & Ümmet, D. (2022). Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik İyi Oluş: Ana Babaya Bağlanma Ve Duyarlı Sevgi Değişkenlerine Göre Bir İnceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(84), 1495–1507. <https://doi.org/10.17755/esosder.1086941>
- Karataş, Z. (2017). Bağlanma Kuramı Açısından Kurum Bakımının Çocuklar Üzerindeki Etkileri. *Journal of International Social Research*, 10(54).
- Karip, S., Kesen, N. F., & Daşbaşı, S. (2020). Genç Yetişkinlerin Kullandıkları Duygu Stilleri ile Aile Aidiyetinin İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Toplum Ve Sosyal Hizmet*, 31(3), 823-848.
- Kaya Ş. (2017). *Ergenlerde Ana-Babaya Bağlanma Örüntüsünün Benlik Saygısı ve Yalnızlık ile İlişkisi* [Ma thesis]. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Keskin G. (2007). *Ergenlerin Ruhsal Durumları ve Ebeveyn Tutumları ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* [Ma thesis]. İzmir: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kılıç S., Öksüz Y. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Yetersizlik Duygusu ile Genel Aidiyet Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 216-225.

- Kılıç, T. & Kümbetlioğlu, M. (2016). Bağlanma Stillerinin İletişim Becerilerine Etkisini Araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Korkut, G., & Gençtürk, Z. (n.d.). Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri İle Aile Aidiyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(24), 209-231.
- Koser, İ. E., & Barut, Y. (2020). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri ilişkisi. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 1. <https://doi.org/10.26466/opus.622867>
- Küçükşen, K., Toptaş, T., & ÇetİN, S. N. (2023). Yetişkin Bireylerde Aile Bütünlük Duygusunun Yaşam Doyumu Üzerindeki Etkisi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sbe Dergisi*, 13(1), 119–130. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1123493>
- Lopez, F. G., Mauricio, A. M., Gormley, B., Simko, T., & Berger, E. (2001). Adult attachment Orientations and College Student distress: The Mediating role of problem coping styles. *Journal of Counseling and Development*, 79(4), 459–464. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.2001.tb01993.x>
- Majidova, F. & İpek, M. (2020). Bağlanma Stili ile Evliliğe Yönelik Tutum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Aydın Sağlık Dergisi* , 6 (1) , 57-78. <https://dergipark.org.tr/en/pub/asder/issue/52100/680521>
- Maslow, A. H. (1968) *Toward a psychology of being*. New York Van Nostrand. - References - Scientific Research Publishing. (n.d.).
- Mavili A., Kesen N., F., Daşbaş S. (2014). Aile Aidiyeti Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 14(33), 29-45.
- Mazı, K. (2022). *Yetişkin bireylerde bağlanma stilleri, bilişsel esneklik ve öz yeterlilik arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Ma thesis]. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Mohammadi, K., Samavi, S. A., & Ghazavi, Z. (2016). The relationship between attachment styles and lifestyle with marital satisfaction. *Iranian Red Crescent Medical Journal*, 18(4). <https://doi.org/10.5812/ircmj.23839>

- N. Eren. (2016). *Yetişkinlerin Bağlanma Stillerine Göre Bireylerin Öfkeyi İfade Etme Tarzları, Kendilik Algısı ve Sosyal Problem Çözme Becerisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* [Ma Thesis]. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdemir, S. G., Daşbaş, S., & Kesen, N. F. (n.d.). Üniversite Öğrencilerinin Aile Aidiyeti Ve Özgeci Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Konya İli Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 23(1), 101-111.
- Özkubat, S. & Çakmak, A. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Yöntemlerinin İncelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (64), 286-295. <https://dergipark.org.tr/en/pub/abuhsbd/issue/35995/403915>
- Papacharisis, V., Goudas, M., Danish, S.J., and Theodorakis, Y.,. (2005). The Effectiveness of Teaching a Life Skills Program in a Sport Context. *Journal of Applied Sport Psychology*, 17(3), 247-254.
- Rezayat, A. A., Niroumand, S., Shiehzhadeh, E., Saghebi, A., Oskooie, R. R., & Dadgarmoghaddam, M. (2017). Assessment of life skills of medical students in Mashhad, Iran, in 2015. *Electronic Physician*. <https://doi.org/10.19082/5536>
- Rüstemova, N. (2034). *Engelli Çocuk Sahibi Anne Babaların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumları ile Kabul Red Düzeyi İlişkisinin İncelenmesi*. [Unpublished Ma Thesis]. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sagone, E., Commodari, E., Indiana, M. L., & La Rosa, V. L. (2023). Exploring the Association between Attachment Style, Psychological Well-Being, and Relationship Status in Young Adults and Adults—A Cross-Sectional Study. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 13(3), 525–539. <https://doi.org/10.3390/ejihpe13030040>

- Selçuk, E., Günaydin, G., Sümer, N., & Uysal, A. (2005). Yetişkin Bağlanma Boyutları İçin Yeni Bir Ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin Türk Örnekleminde Psikometrik Açidan Değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*.
- Şipit, G. (2019). *Yetişkin Bireylerde Bağlanma Stillerinin Duyguları İfade Etme Şekilleri Ve Empatik Eğilim Yeteneklerine Etkileri*[Ma thesis]. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sönmez, K. (2018). *Üniversite öğrencilerinde benlik saygısı, algılanan ana-baba tutumları ve bağlanma stilleri* [Ma thesis]. Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sözer, M.A. (2019). Göç, Toplumsal Uyum ve Aidiyet. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(28), 418-431.).
- Taner, A. E. (2019). *Beliren Yetişkinlerin Kendini Sevmeye İle Öz-Yeterlik Özelliklerinin Çocukluk Deneyimleri Ve Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi* [Ma thesis]. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taşkesen, S. (2018). *Modern Dünyaya Özgü Bir Aidiyet Anlatısı: Aidiyet Siyaseti* [Doktora tezi]. Ankara.
- Tunç, S. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Aile Aidiyeti, Evlilik Beklentileri ve Evlilik Tutumları Arasındaki İlişki* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türk Dil Kurumu | Sözlük*. (n.d.). TDK. Retrieved May 7, 2023, from <http://sozluk.gov.tr/>
- Ustabulut, M. Y. (2021a). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaşam Becerileri ile İlgili Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 205–219. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.879817>
- Ustabulut, M. Y. (2021b). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaşam Becerileri ile İlgili Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kahramanmaraş*

Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18(1), 205–219. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.879817>

Uysal, A. İ. (2019a). *Üniversite öğrencilerinin mizah tarzları ile aile aidiyetleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Ma thesis]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı.

Uysal, A. İ. (2019b). *Üniversite öğrencilerinin mizah tarzları ile aile aidiyetleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24 (3), 1171-1189.

Yalçın M. (2018). Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İçi İletişim İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11, 57.

Yaşın, Ç. O., & Özcan, N. D. (2020). Türkiye’de Helikopter Ebeveyn Sahibi Olan Y Neslinin, Aidiyet, Yaşam Becerisi Ve Özgüven Problemleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 7(2), 450-470.

Yeter, S. İ. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Mutluluk Düzeylerinin Aile Aidiyeti Ve Manevi Yönelimlerine Göre Yordanması* [Ma thesis]. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yıldırım, M. (2016). *Doğu Anadolu Bölgesi ’nde Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri ’nde Çalışan Personelin Problem Çözme Becerisinin Değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Yıldırım, M. S. Ö., & Yaşa, C. (n.d.). Ebeveynleri Boşanmış Yetişkin Bireylerin Kişilerarası İlişkilerinde Bağlanma Modelleri ile Ayrılma Kaygısının İlişkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), 267–278. <https://doi.org/10.18506/anemon.455383>

Yılmazörnek, Z. E. (2019). *Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Aleksitimi, Duygusal Zeka, Duygusal Farkındalık Ve Empati Düzeyine Etkilerinin*

İncelenmesi [Yüksek lisans tezi]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi,
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Yusufoğlu, Ö. Ş., & Cerev, G. (2019). Gençlerde Aidiyet Düzeyinin Akademik Başarıya Etkisi: Fırat Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(2), 289-302.

Zorlu, Y., Zorlu, F., & Sümeyye, D. İ. N. Ç. (2019). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Yaşam Becerileri İle Bilişüstü Farkındalıkları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen Ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 13(1), 302-327.

